

RADA
SLOVENSKÝCH
EXPORTÉROV

SANKČNÝ KOMPAS PODNIKATEĽA: ZORIENTUJTE SA V SÚČASNOM SANKČNOM REŽIME VOČI RUSKU A BIELORUSKU

Vypracovala Rada slovenských exportérov

Aktualizované: 26/06/2023

POĎAKOVANIE

Táto publikácia by nevznikla bez pričinenia celého tímu Rady slovenských exportérov. Cenné rady a asistenciu pri zbere dát, jazykových korektúrach a pri diskusii o obsahu publikácie poskytli J. Hrabina, M. Šinka, Z. Hyatt-Khan, V. Bennár a D. Reindl.

ZOZNAM SKRATIEK

BCM – MILIARDA KUBICKÝCH METROV

SVE – STREDNÁ A VÝCHODNÁ EURÓPA

EAEU – EURÁZIJSKÁ HOSPODÁRSKA ÚNIA

EURATOM – EURÓPSKE SPOLOČENSTVO PRE ATÓMOVÚ ENERGIU

PZI – PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE

EÚ – EURÓPSKA ÚNIA

HDP – HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

LLC – SPOLOČNOSŤ S RUČENÍM OBMEDZENÝM

LNG – SKVAPALNENÝ ZEMNÝ PLYN

ROSATOM – RUSKÁ KORPORÁCIA PRE ATÓMOVÚ ENERGIU

ROSSTAT – FEDERÁLNA (RUSKÁ) ŠTÁTNA ŠTATISTICKÁ SLUŽBA

SWIFT – SPOLOČNOSŤ PRE CELOSVETOVÉ MEDZIBANKOVÉ FINANČNÉ
TELEKOMUNIKÁCIE

OSN – ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV

V4 – VYŠEHRADSKÁ ŠTVORKA

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK	3
ÚVOD	5
KONTEXT NEDÁVNÝCH SANKCIÍ	6
ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ UKAZOVATELE OBCHODU S RUSKOM	7
HLAVNÉ SANKCIE PROTI RUSKU	11
OPATRENIA EÚ PRIJATÉ PROTI RUSKEJ FEDERÁCII	18
SANKCIE USA PROTI RUSKU	23
SANKCIE SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA PROTI RUSKU	27
SANKCIE PROTI RUSKÝM BANKÁM	30
RUSKÉ ŠTÁTNE SPOLOČNOSTI NA ZOZNAME SANKCIÍ	31
VŠEOBECNÉ LICENCIE	32
SANKCIE PROTI BIELORUSKU	33
OPATRENIA	37
SEKUNDÁRNE SANKCIE PROTI RUSKU A BIELORUSKU	39
KRAJINY EURÁZIE POCIŤUJÚ DOPADY PROTIRUSKÝCH SANKCIÍ	42
RUSKÉ PROTIOPATRENIA	43
POUŽITÁ LITERATÚRA	49

ÚVOD

Sankcie proti štátom, ktoré vedome porušujú medzinárodné normy sú častou formou zahranično-politického nátlaku. Inými slovami sa jedná o donucovací nástroj bez použitia vojenskej sily. Sankčný režim proti Rusku bezprecedentne zasahuje do medzinárodného prerozdelenia bohatstva a práce a opätovne vnáša do svetovej ekonomiky rozdelenia podobné tým počas studenej vojny. Protestná migrácia nadnárodných korporácií z Ruska zároveň otvára priestor na diskusiu o povahe súčasnej globalizácie a dopadoch proti ruských sankcií.

V medzinárodných vzťahoch sa pojem „sankcia“ vzťahuje na určitý typ opatrenia, ktoré môže slúžiť na rôzne účely, a to:

1. vytvárať tlak na zmenu správania;
2. obmedziť prístup k zdrojom potrebným na vykonávanie určitých činností, alebo
3. signalizovať a stigmatizovať.

Často sa objavili aj obvinenia, že sankcie slúžia ako nástroj ten ktorý subjekt potrestať, no Bezpečnostná rada OSN a Súdny dvor EÚ zdôraznili ich preventívny charakter. Je kľúčové pochopiť, že takéto ekonomické sankcie a cielené sankcie nie sú nevyhnutne reakciou na predchádzajúce porušenie medzinárodného práva (a zamera- né na zastavenie takéhoto porušenia alebo potrestanie páchatel'a), ale môžu mať aj charakter zadržovania vplyvu sankcionovaného aktéra.

¹ Van den Herik, Larissa, (2014) Peripheral Hegemony in the Quest to Ensure Security Council Accountability For its Individualized UN Sanctions Regimes. *Journal of Conflict and Security Law*, Forthcoming, Grotius Centre Working Paper 2014/026-PSL, Leiden Law School Research Paper, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2448176>

² See *Ibid.*, at 433-434; SC Res. 2083(2012), 17 December 2012, 14th preambular paragraph, and Court of Justice, European Commission and others v. Yassin Abdullah Kadi, Joined cases C-584/10 P, C-593/10 P and C-595/10 P, 18 July 2013, ECLI:EU:C:2013:518, at § 130.

KONTEXT NEDÁVNÝCH SANKCIÍ

Ako hovorí Nicholas Mulder, autor knihy *The Economic Weapon: The Rise of Sanctions as a Tool of Modern War*, jedenásta najväčšia svetová ekonomika je teraz vylúčená z globalizácie dvadsiateho prvého storočia. V priebehu necelých troch týždňov Spojené štáty a ich spojenci odrezali veľké ruské banky od globálneho finančného systému; spolu s ázijskými spojencami zablokovali export high-tech komponentov; zmocnili sa zámorského majetku stoviek bohatých oligarchov; zrušili obchodné dohody s Moskvou; zakázali ruským leteckým spoločnostiam vstup do vzdušného priestoru v severnom Atlantiku; obmedzili predaj ruskej ropy do Spojených štátov a Spojeného kráľovstva; zablokovali vo svojom právnom systéme všetky zahraničné investície do ruskej ekonomiky a zmrazili 403 miliárd USD zo 630 miliárd USD zahraničných aktív centrálnej banky Ruska. Pred niekoľkými týždňami si väčšina odborníkov nevedela ani predstaviť bezprecedentný efekt súčasných sankcií proti Rusku, avšak bez výsledku vynútenia zastavenia vojny, či interného kolapsu Ruska vedúceho k zmene jeho správania.

Na druhej strane sa účinky týchto sankcií už pretavili [do otrasov na medzinárodných komoditných trhoch](#). Po tom, čo bol 26. februára 2022 ohlásený druhý balík západných sankcií vrátane prerušenia prístupu do SWIFTu a zmrazenia rezerv centrálnej banky, vypukla medzi obchodníkmi všeobecná panika. Stúpili ceny ropy, zemného plynu, pšenice, medi, niklu, hliníka, hnojív a zlata. Keďže vojna zatvorila ukrajinské prístavy a medzinárodné firmy sa vyhýbajú vývozu ruských komodít, globálna ekonomika trpí nedostatkom obilnín a kovov. Hoci ceny ropy odvtedy vplyvom očakávaní zvýšenej produkcie z Perzského zálivu klesli, cenový šok širokej škály energií a komodít vytlačí globálnu infláciu vyš-

šie. Africké a ázijské krajiny závislé od dovozu potravín a energie majú problémy už dnes.

Podobne negatívny dopad majú sankcie aj na ekonomiky v strednej Ázii, ktoré sú súčasťou Eurázijskej hospodárskej únie. Tieto bývalé sovietske štáty sú silne prepojené na ruskú ekonomiku prostredníctvom obchodu a odlivu pracovníkov smerom na ruský trh. Pád rubľa spôsobil v regióne [vážne finančné problémy](#). Kazachstan zaviedol devízové kontroly po tom, čo jeho mena, tenge, klesla o 20% v dôsledku západných sankcií voči Moskve; tadžické somoni prešlo podobne ostré znehodnotenie. Blížiac sa ochudobnenie Ruska prinúti milióny migrujúcich pracovníkov zo strednej Ázie hľadať si prácu inde, čo pozastaví tok remitencií do ich domovských krajín.³

Súčasná situácia je teda skôr o obmedzovaní prístupu Ruska k zdrojom potrebným na zapojenie tvrdej sily do konfliktu na Ukrajine. Netreba očakávať, že Rusko zmení svoje správanie, alebo že sankcie budú v dohľadnej dobe zrušené. Je preto nevyhnutné pochopiť režim sankcií a dôsledky, ktoré má na podnikateľov.

Tento dokument je súhrnom informácií z rôznych zdrojov spojených s cieľom vytvoriť komplexný prehľad obchodných obmedzení, vyplývajúcich zo súčasných problémov medzi Ruskom a Západom. Štúdia je rozdelená do siedmich častí, počnúc náčrtom hlavných faktorov definujúcich hospodárske vzťahy medzi Ruskom a Západom a hospodárske vzťahy medzi Ruskom a krajinami V4; ďalej opisuje západné sankcie proti Rusku, ruské protisankcie, režim sankcií proti Bielorusku, načrtáva problematiku sekundárnych sankcií, vedľajšie vplyvy sankčného režimu voči Rusku a v závere stručne sumarizuje scenáre vývoja, ktorý by mohol nastať v nasledujúcich mesiacoch.

³ Mulder, N. (2022, March 31). The toll of Economic War. Foreign Affairs. Retrieved April 1, 2022, from https://www.foreignaffairs.com/articles/russian-federation/2022-03-22/toll-economic-war?utm_medium=social&utm_source=instagram_posts&utm_campaign=ig_soc&utm_content=later-25536590

ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ UKAZOVATELE OBCHODU S RUSKOM

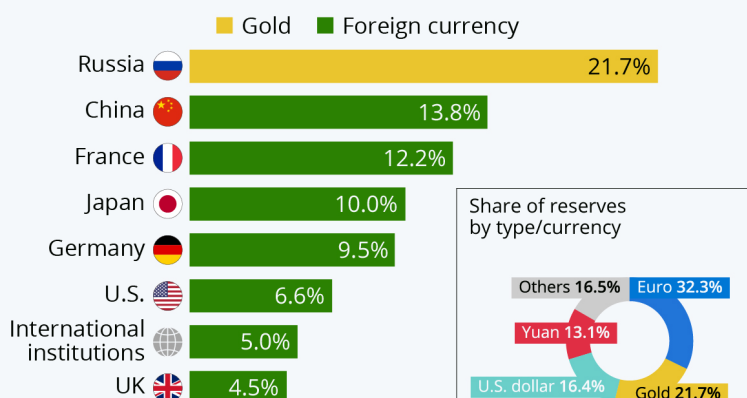
Aj napriek tomu, že Rusko nahromadilo početné rezervy, momentálne čelí tvrdším sankciám ako v roku 2014. Západ sa totiž zameriaval na ruské federálne rezervy a obmedzil Rusku prístup k približne 60% jeho celkových rezerv v dolároch, eurách, librách sterling a kanadských dolároch. Rusku zostal prístup len k rezervám juanu v celkovej výške až 60 miliárd USD. Z ekonomického hľadiska, podľa teórie hry

s nulovým súčtom, došlo k odpojeniu od celkovo 55 – 75% PZI v Rusku a od približne 135 miliárd EUR (celkovo 1,9% PZI v EÚ).

Pre porovnanie, EÚ je najväčším obchodným partnerom Ruska s ročným obratom približne 180 miliárd eur (38% celkového vývozu Ruska smerovalo do EÚ a 36,5% celkového dovozu Ruska predstavovali EÚ tovary). V prípade USA je obrat v zahraničnom obchode s Ruskom len približne 40 miliárd eur a celkové investície USA v Rusku predstavujú približne 15 miliárd amerických dolárov.

Who Holds Russia's Central Bank Reserves?

Largest holders of Russian central bank foreign currency and gold reserves, by location*

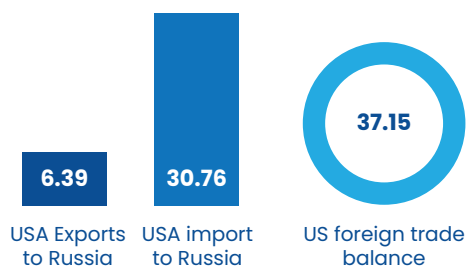
* as of Jun 30, 2021
Source: Central Bank of Russia

statista

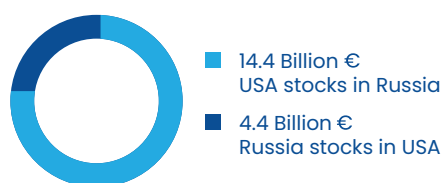
Comparison of USA foreign trade with Russia in 2021

In billion US \$

Source: Trading Economics reports

USA-Russia: Foreign direct investment overview

Source: Office of the United States Trade Representative, U.S. - Russia Trade Facts

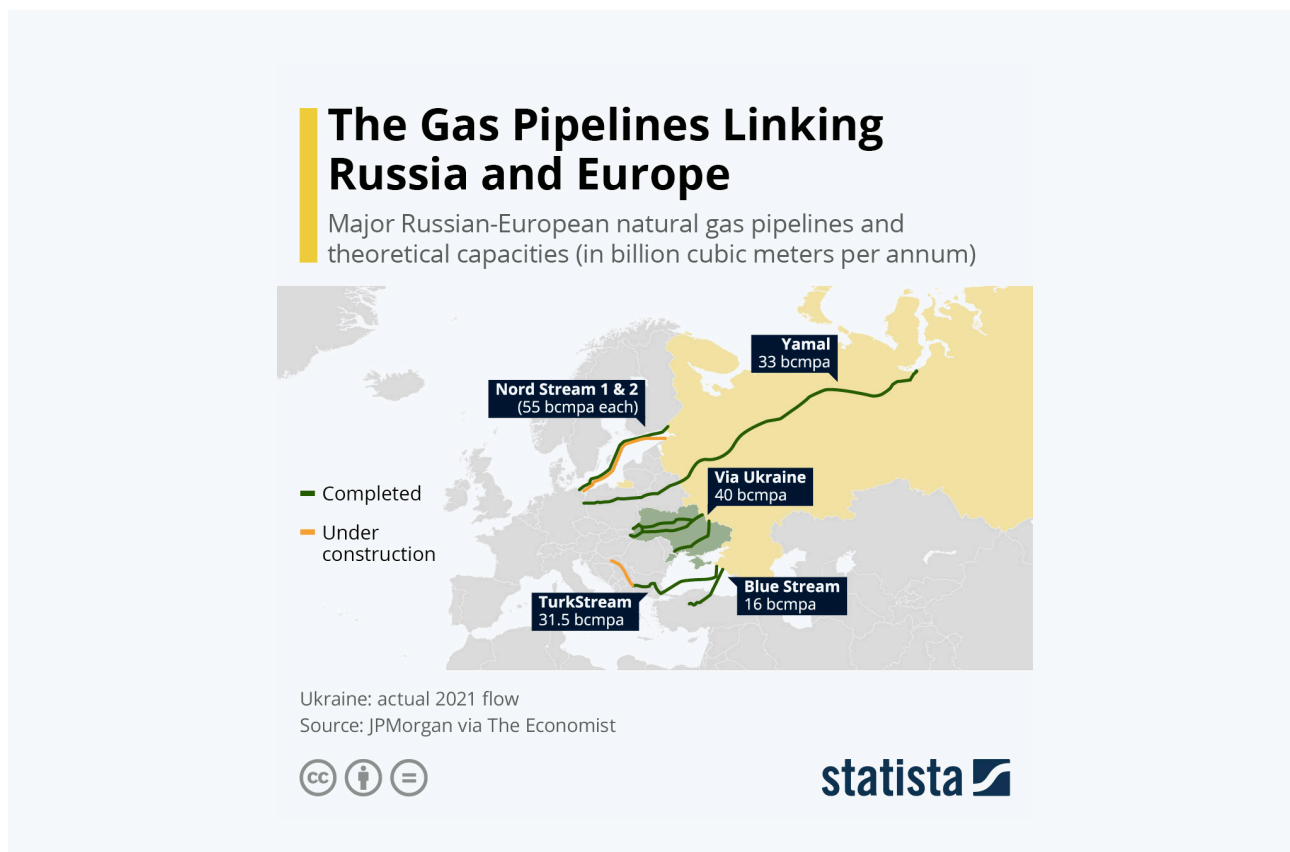
V priebehu posledných týždňov diskutovala EÚ27 o absolútnom odpútaní sa od vzájomnej hospodárskej závislosti s Ruskom. Najproblematičnejšou oblasťou, kde vznikajú rozpory, je sektor energetiky.

Podľa Rosstat-u sa len samotná ťažba a spracovanie ropy a uhlia podieľalo v roku 2020 na 15,2% ruského HDP, do federálneho rozpočtu prispelo až 28% a tvorilo 44,6 % ruského exportu.⁴ Tieto čísla poukazujú na strategickosť a kľúčový význam týchto sektorov pre ruskú ekonomiku a práve táto závislosť môže byť použitá ako páka pri rokovaní s Ruskom, ktoré je do značnej miery závislé od vývozu nerastných surovín.

Odseknutie Európy od dodávok energie sa stalo ostro diskutovanou témou, no malo by

to značné dopady aj na Rusko. Podľa Rosstatu samotná ťažba a spracovateľský priemysel uhľohydrátov predstavovali v roku 2020 15,2% ruského HDP,⁵ do federálneho rozpočtu prispeli až 42% a tvorili 44,6% ruského exportu.⁶

Podľa Európskej komisie sa spotreba plynu v EÚ pohybuje okolo 400 miliárd metrov kubických ročne, z čoho Rusko dodáva približne 43%. Je nutné dodať, že Rusko je hlavným dodávateľom uhlíkových palív do EÚ27, keďže dodáva približne 27% celkového dovozu ropy a 47% tuhého paliva do EÚ. Zároveň sa odhaduje, že Rusko má prepravnú kapacitu 175,5 miliárd kubických metrov ročne, čo z neho robí najväčšieho dodávateľa plynu v Európe.

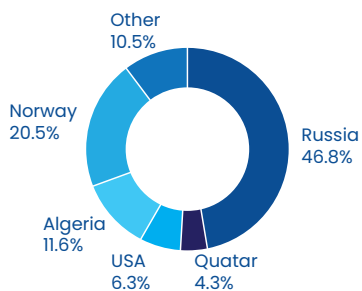

⁴ RBC. (n.d.). Росстат впервые рассчитал долю нефти и газа в российском ВВП. Retrieved April 11, 2022, from <https://www.rbc.ru/economics/13/07/2021/60ec40d39a7947f74aeb2ace>

⁵ Деловые новости и аналитика. The Bell. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://thebell.io/ne-sovsem-benzokolonka-rosstat-otsenil-polnyj-vklad-neftegazovogo-sektora-v-vvp-rossii>

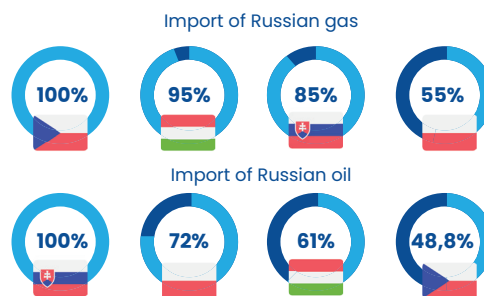
⁶ Оперативный доклад за I полугодие 2021 года. Главная страница. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://ach.gov.ru/audit/6-mon-2021#programs>

EU imports of natural gas from main trading partners 2021

Source: Eurostat, EU imports of energy products

The energy dependence of the V4 countries on Russian gas and oil

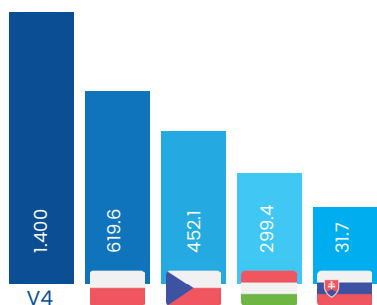
Source: Eurostat

Na rozdiel od 40% závislosti EÚ27 od ruského plynu, krajiny V4 sú vo veľkej miere závislé od ruského plynu a ropných produktov. Priemerná závislosť od ruských ropných produktov vo V4 dosahuje 70% a v prípade plynových produktov

až 83,4%. Konkrétne Česká republika dováža z Ruska 100% svojej spotreby plynu, nasleduje Maďarsko s 95%, Slovensko 85% a najmenej závislou krajinou na ruskom plyne je Poľsko s 55%.

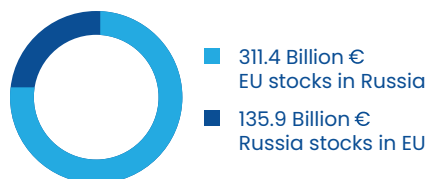
V4 outward FDIs position in Russia

In Million €

Source: National Banks of V4 countries

EU-Russia: Foreign direct investment overview

Source: European Commission

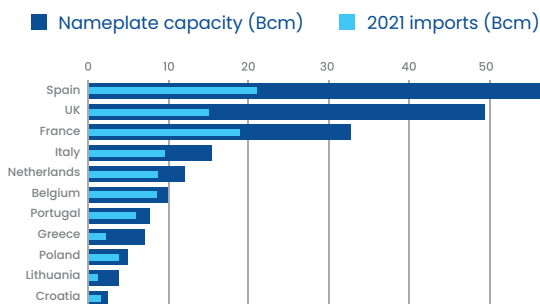
Krajiny V4 by po ukončení vzájomnej ekonomickej závislosti s Ruskom nemali naraziť na výraznejšie problémy s objemom PZI.

Hoci je EÚ najväčším investorom a vlastní 55–75% všetkých ruských priamych zahranič-

ných investícií s hodnotou približne 311 miliárd eur, odpojenie od SWIFT-u a následné oddelenie sa od importu ruských komodít ovplyvní euroá-zisjkú veľmoc viac ako EÚ.

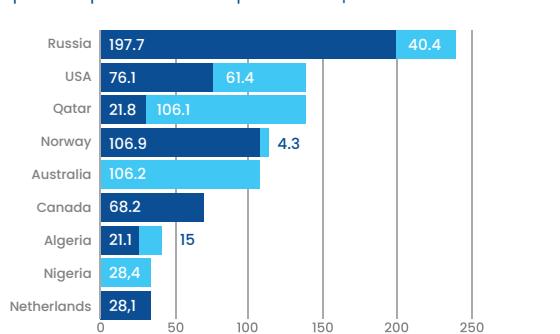
LNG imports and capacity in Europe

In Million €

Source: Platts Analytics

Exports in billion cubic meters

Source: Statista, Leading gas exporting countries in 2020, by export type

Z hľadiska dovozu ropných produktov je od ruskej ropy najviac závislé Slovensko, ktoré dováža 100% svojej celkovej spotreby ropy z Ruska, za ním nasleduje Poľsko, ktoré dováža 72% ropných produktov z Ruska. Maďarsko dováža 61% ropných produktov z Ruska a Česká republika, ako najmenej závislá na dovoze ropných produktov z Ruska, dováža 48,8%.

Pre krajiny V4 je diverzifikácia dovozu ropy oveľa jednoduchšia ako zrušenie väzieb s Ruskom v sektore plynu. V prvom rade sa ropné produkty ľahšie prepravujú a skladujú, zatiaľ čo skvapalnený zemný plyn (LNG) – ako alternatíva ruského plynu – je komplikovaný na prepravu. Navyše, spoločnosti vyvážajúce LNG fungujú na dlhodobých zmluvách uzatváraných na 20 až 25 rokov a ceny LNG sú, prirodzene, vyššie. Hlavným problémom dodávok plynu do Európy je zásobovacia kapacita. Rusko v súčasnosti vlastní väčšinu plynovodov schopných dodávať takmer polovicu celej európskej spotreby plynu (medzi 400 – 500 mld. m³ ročne) so súčasnou kapacitou plynovodov 175,5 mld. m³ ročne.

Rusko je zároveň najväčším svetovým exportérom platiny, pšenice, hnojív a železných polotovarov. V exporte energetických zdrojov je Rusko druhým najväčším exportérom ropy

a plynu, avšak z hľadiska exportovaného objemu je Rusko najväčším exportérom zemného plynu.

RUSSIAN TOP EXPORT COMMODITIES 2020

1st place		
Category	Value	% of global sales
Platinum	10.5 bn \$	17%
Wheat	7.9 bn \$	16.6%
Fertilizers	7.6 bn \$	12.1%
Semi-finished iron	4.5 bn \$	18.8%
2nd place		
Oil	72.6 bn \$	11%
Frozen fish	2.37 bn \$	10.5%
Natural gas in gaseous state	11.7 bn \$	17%
3rd place		
Coal	12.4 bn \$	15%
Sawn Wood	4.2 bn \$	11.4%
4th place		
Gold	18.7 bn \$	4.3%

Ruské exportné spoločnosti:

Aspoň 30 ruských korporácií je súčasťou Forbes global 2000. Nasledujúce spoločnosti sú vybrané príklady popredných spoločností so sídlom v Rusku.

- Gazprom (ropa, plyn)
- Magnitogorsk Iron & Steel (železo, oceľ)
- Mechel (železo, oceľ)
- Severstal (železo, oceľ)
- Sistema (telekomunikácie)
- Surgutneftegas (ropa, plyn)⁷

⁷ Russia's Top 10 Exports 2021 (worldstopexports.com)

6. marca 2014, v dôsledku anexie Krymu, hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ ostro odsúdili nevyprovokované narušenie ukrajinskej suverenity a územnej celistvosti Ruskom a vyzvali Ruskú federáciu, aby okamžite stiahla svoje ozbrojené sily späť na stále vojenské základne. Uviedli, že akékoľvek ďalšie kroky Ruska na destabilizáciu situácie na Ukrajine by viedli k dodatočným a ďalekosiahlym dôsledkom pre vzťahy v širokom spektre ekonomických oblastí.

Zavedenie prvého súboru reštriktívnych opatrení voči 21 ruským a ukrajinským predstaviteľom. Ministri EÚ sa rozhodli zaviesť prvý súbor opatrení proti 21 úradníkom zodpovedným za činy ohrozujúce územnú celistvosť Ukrajiny.

Dohoda o novom súbore sankcií: Vzhľadom na udalosti na východnej Ukrajine a nezákonnú konfiškáciu subjektov na Kryme, sa Rada dohodla na novom súbore sankcií, pričom vzala na vedomie prípravnú prácu Komisie a členských štátov na možných cieľených opatreniach (ako si to žiadala vypracovať v marci).

Kríza na Ukrajine: EÚ rozširuje pôsobnosť sankcií: Rada rozšírila právny základ pre reštriktívne opatrenia EÚ, čo umožňuje cieľiť na subjekty, ktoré materiálne alebo finančne podporujú konanie proti Ukrajine.

Podpis Minských dohôd.

6. MAREC 2014

MAREC 2014

Udalosti z jari 2014 sú akýmsi medzníkom novej éry vzťahov medzi Ruskom a Západom. Boli sme svedkami postupného rozpadu spoločných politických organizácií ako G8, Rada Rusko-NATO atď., pričom Rusko a západné krajiny začali postupne obmedzovať vzájomné vzťahy a znižovať vzájomnú ekonomickú závislosť.

17. MAREC 2014

20. MAREC 2014

Po anexii Krymu a Sevastopolu Ruskou federáciou pribudlo na zoznam ruských a krymských predstaviteľov 12 mien, na ktoré sa vzťahujú zákazy cestovania do EÚ a zmrazenie aktív. Navyše, Európska rada zrušila plánovaný samit EÚ-Rusko a poznamenala, že členské štáty nebudú organizovať žiadne pravidelné bilaterálne summity s Ruskom. Lídri EÚ tiež požiadali Európsku komisiu, aby pripravila širšie ekonomické a obchodné sankcie, ktoré by mohli byť uvalené, ak by Rusko ďalej destabilizovalo Ukrajinu.

12. MÁJ 2014

23. JÚN 2014

Rada prijala opatrenia, aby došlo k realizácii politiky EÚ, ktorá hovorí o neuznaní nezákonnej anexie Krymu. Rada tiež rozhodla o zákaze dovozu tovaru pochádzajúceho z Krymu alebo Sevastopolu.

18. JÚL 2014

29. JÚL 2014

Prijatie dodatočných reštriktívnych opatrení voči Rusku: Na základe záverov zo zasadnutia Európskej rady zo 16. júla prijala Rada balík cieľených „hospodárskych sankcií“. Tieto opatrenia sa týkajú obchodu s Ruskom v konkrétnych odvetviach hospodárstva.

5. SEPTEMBER 2014

Ďalšie ekonomické sankcie voči Rusku:

Do platnosti vstúpil nový balík reštriktívnych opatrení zameraných na obchod s Ruskom v konkrétnych odvetviach hospodárstva, čím sa posilnili opatrenia prijaté 31. júla.

1. balík sankcií proti Rusku: Rada EÚ prijala ďalšie sektorové reštriktívne opatrenia. Tieto opatrenia zaviedli zákaz financovania Ruskej federácie, jej vlády a centrálnej banky. Rada sa dohodla na balíku opatrení v reakcii na rozhodnutie Ruskej federácie uznať tie časti Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, za nezávislé subjekty a následné rozhodnutie vyslať ruské jednotky do týchto oblastí.

Dohodnutý balík obsahuje:

1. ciele sankcie proti 351 poslancom ruskej Štátnej dumy a ďalším 27 jednotlivcom
2. obmedzenia ekonomických vzťahov s Doneckou a Luhanskou oblasťou
3. obmedzenia prístupu Ruska na kapitálové a finančné trhy a služby EÚ

Lídri EÚ sa dohodli na ďalších sankciách proti Rusku

Lídri EÚ sa stretli na mimoriadnom summite zvolanom po ruskej agresii proti Ukrajine. Dohodli sa na ďalších sankciách proti Rusku, ktoré sú zamerané na:

1. finančný sektor
2. sektory energetiky a dopravy
3. tovar s dvojakým použitím
4. kontrola vývozu a jeho financovanie
5. vízovú politiku
6. dodatočné sankcie voči ruským jednotlivcom
7. nové kritériá zaradenia na zoznam

12. SEPTEMBER 2014

MAREC 2016

23. FEBRUÁR 2022

24. FEBRUÁR 2022

Rada pre zahraničné veci EÚ určila 5 hlavných zásad vzťahov medzi EÚ a Ruskom:

1. Implementácia Minskej dohody ako kľúčovej podmienky akejkoľvek podstatnej zmeny v postoji EÚ voči Rusku.
2. Posilnenie vzťahov s východnými partnermi EÚ a ďalšími susedmi, najmä v strednej Ázii.
3. Posilnenie odolnosti EÚ (energetická bezpečnosť, hybridné hrozby alebo strategická komunikácia).
4. Potreba selektívnej spolupráce s Ruskom pre naplnenie záujmov EÚ.
5. Potreba nadviazať medzilidské kontakty a podporovať ruskú občiansku spoločnosť.

Ruská federácia v skorých ranných hodinách zahájila rozsiahlu vojenskú inváziu na Ukrajinu, ktorá pokračuje do dnešného dňa. Následne na to EÚ, USA, Veľká Británia, Japonsko a niekoľko ďalších štátov dôrazne odsúdili toto konanie a operatívne prijali celý rad protiopatrení prevažne ekonomického charakteru, ktoré majú za cieľ obmedziť prístup Ruska k prostriedkom, ktoré by mohli podporiť jeho neustávajúce vojenské snahy.

2. balík sankcií v reakcii na ruskú inváziu

na Ukrajinu: EÚ sa rozhodla zmraziť aktíva Vladimira Putina, prezidenta Ruskej federácie, a Sergeja Lavrova, ministra zahraničných vecí Ruskej federácie. Okrem toho uvalila reštriktívne opatrenia na členov Národnej bezpečnostnej rady Ruskej federácie a na zvyšných členov ruskej Štátnej dumy, ktorí podporili okamžité uznanie samozvanej Doneckej a Luhanskej „republiky“ Ruskom.

Rada sa tiež dohodla na ďalšom balíku individuálnych a ekonomických opatrení v reakcii na nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu, ktorú vykonala Ruská federácia proti Ukrajine. Tieto sankcie sa vzťahujú na sektor financií, energetiky, dopravy a technológií, ako aj na vízovú politiku.

4. balík sankcií v reakcii na ruskú inváziu na

Ukrajinu: EÚ zaviedla štvrtý balík ekonomických opatrení individuálnych sankcií v reakcii na ruskú vojenskú agresiu proti Ukrajine.

Nové opatrenia zahŕňajú zákaz:

1. všetkých transakcií s istými štátnymi inštitúciami
2. poskytovania úverových ratingových služieb ruským osobám a entitám
3. nových investícií do ruskej energetiky

Rada rozšírila zoznam osôb napojených na ruskú obranu a priemysel a uvalila prísnejšie vývozné obmedzenia na tovary s dvojakým použitím a tovary a technológie, ktoré by mohli prispieť k technologickému pokroku ruského obranného a bezpečnostného sektora. EÚ tiež zaviedla:

1. obmedzenia obchodu pre železo, oceľ a luxusné tovary
2. sankcie na ďalších 15 osôb a 9 entít

25. FEBRUÁR 2022

2. MAREC 2022

3. balík sankcií: pozastavenie vysielania

Russia Today a Sputniku: EÚ schválila pozastavenie vysielacej činnosti v EÚ pre Sputnik a Russia Today až do ukončenia agresie voči Ukrajine a dotedy, kým Ruská federácia a jej pridružené médiá neprestanú vykonávať dezinformačné aktivity a akcie zamerané na manipuláciu s informáciami namierené proti EÚ a jej členským štátom. Sputnik a Russia Today sú pod neustálou priamou alebo nepriamou kontrolou orgánov Ruskej federácie a zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní a podpore vojenskej agresie voči Ukrajine a pri destabilizácii jej susedných krajín.

3. balík sankcií: SWIFT zákaz pre sedem ruských bánk

EÚ vylúčila sedem ruských bánk zo systému SWIFT. Tým došlo k odpojeniu týchto bánk od medzinárodného finančného systému, čo poškodilo ich schopnosť globálne fungovať. Ide o týchto sedem bánk: Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Rossiya Bank, Sovcombank, Vnesheconombank (VEB) a VTB banka.

EÚ tiež zaviedla zákaz:

1. investovať do projektov spolufinancovaných Ruským fondom priamych investícií, zúčastňovať sa na takýchto projektoch alebo na ne inak prispievať
2. predávať, dodávať, prevádzať alebo vyvážať eurobankovky do Ruska alebo akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe v Rusku

3. balík sankcií v reakcii na Ruskú inváziu na

Ukrajinu: EÚ v reakcii na nevyprovokovanú a neoprávnenú vojenskú agresiu, ktorú vedie Ruská federácia proti Ukrajine schválila nové opatrenia:

Nové opatrenia zahŕňajú:

1. zákaz transakcií s Centrálnou bankou Ruska
2. podpora pri nákupe zariadení a zásob pre ukrajinské ozbrojené zložky v hodnote 500 mil. eur
3. zákaz preletov nad vzdušným priestorom EÚ a zákaz prístupu ruských dopravcov na letiská EÚ
4. nové sankcie na ďalších 26 osôb a jeden subjekt.

15. MAREC 2022

V marci 2022, keď sme svedkami návratu vojny to Európy, schválila Európska únia v reakcii na ruskú inváziu na Ukrajinu Strategický kompas. Kompas je pre EÚ akýmsi ambicióznym akčným plánom na posilnenie bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ do roku 2030.

Zhoršujúca sa bezpečnostná situácia si vyžaduje urobiť obrovský skok vpred a navýšiť naše možnosti a ochotu konať, posilniť našu odolnosť a viac a lepšie investovať do našich obranných kapacít. Sila našej Únie spočíva v jednote, solidarite a odhodlaní. Cieľom strategického kompasu je urobiť z EÚ silnejšieho a schopnejšieho garanta bezpečnosti. EÚ musí byť schopná chrániť svojich občanov a prispievať k medzinárodnému mieru a bezpečnosti. Je to o to dôležitejšie v čase, keď sa po neodôvodnenej a nevyprovokovanej ruskej agresii proti Ukrajine, vrátila vojna do Európy a došlo ku silným geopolitickým posunom. Tento Strategický kompas posilní strategickú autonómiu EÚ a jej schopnosť spolupracovať s partnermi na ochrane jej hodnôt a záujmov. Silnejšia a schopnejšia EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany pozitívne prispeje ku globálnej a transatlantickej bezpečnosti a bude komplementárnou k NATO, ktoré je základom kolektívnej obrany členov EÚ. EÚ taktiež zintenzívni podporu svetového poriadku, ktorého jadrom je Organizácia Spojených národov.

Strategický kompas je akýmsi spoločným posúdením strategického prostredia, v ktorom EÚ pôsobí, a hrozieb a výziev, ktorým Únia čelí. Dokument obsahuje konkrétne a realizovateľné návrhy s harmonogramom implementácie s cieľom zlepšiť schopnosť EÚ konať rozhodne v krízach a brániť svoju bezpečnosť a svojich občanov.

Kompas sa dotýka všetkých aspektov bezpečnostnej a obrannej politiky a je postavený na štyroch pilieroch: konať, investovať, budovať partnerstvá a chrániť.

MAREC 2022

8. APRÍL 2022

5. balík sankcií v reakcii na ruskú inváziu na

Ukrajinu: Vzhľadom na pokračujúcu ruskú agresívnu vojnu proti Ukrajine a správy o zverstvách spáchaných ruskými ozbrojenými silami v niekoľkých ukrajinských mestách, uvalila Rada piaty balík sankcií na Rusko.

Súbor sankcií zakazuje:

1. dovoz uhlia a iných tuhých fosílnych palív z Ruska
2. vstup všetkých ruských plavidiel do prístavov EÚ
3. vstup ruských a bieloruských prevádzkovateľov cestnej dopravy do EÚ
4. dovoz iného tovaru, ako je drevo, cement, morské plody a liehoviny
5. vývoz leteckého paliva a iného tovaru do Ruska
6. vklady do krypto-peňaženiek

30. MÁJ 2022

6. balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú inváziu na Ukrajinu:

Šiesty balík EÚ sankcií by mal odstrániť až 90 % importu ruskej ropy na trh 27mich krajín EÚ and 450 miliónov obyvateľov v Únii.

Členské štáty sa dohodli na výnimke pre ropu doručенú ropovodom Družba vedúcim do Maďarska, Českej republiky a na Slovensko. Slovenská jediná ropná rafinéria Slovnaft a jeden z top exportérov, sa vyjadrila, že klauzula o zákaze exportu ropných produktov z ruskej ropy nadobúdajúca platnosť po ôsmych mesiacoch od uvalenia sankcií, bude likvidačnou. Nakoľko hlavné zisky Slovnaftu pochádzajú primárne z exportu do Českej republiky, Rakúska a Poľska. Čo tiež povedie k neschopnosti dodávať na domáci trh.

Okrem embarga na dovoz ruskej ropy po mori, sa lídri EÚ zhodli na zákaz poisťovania lodí prevážajúcu ruskú ropu po celom svete. Zatiaľ čo existujúce kontrakty stratia platnosť v najbližšom pol roku.

Šieste kolo EÚ sankcií tiež zahŕňa tiež „de-swiftizáciu“ Sberbanku ([SBMX.MM](https://www.sberbankmm.com)) – najväčšej ruskej banky.

Siedmy balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajine

Siedmy balík sankcií EÚ, prijatý dňa 21. júla 2022 s cieľom zjednotiť a posilniť spoločný európsky sankčný mechanizmus, zahŕňal nasledujúce opatrenia:

1. úplný zákaz predaja, dovozu alebo transportu (priameho aj nepriameho) zlata vrátane šperkov, pôvodom z Ruskej federácie alebo exportovaného z tejto krajiny do EÚ alebo do akéhokoľvek iného štátu
2. rozšírenie zoznamu tovarov, podliehajúcich sprísnenej exportnej kontrole, o množstvo výrobkov chemického, farmaceutického, drevárskeho, textilného, stavebného, hutníckeho, strojárkeho a elektrotechnického priemyslu, ktoré môžu prispieť k nárastu ruskej vojenskej a technologickej moci alebo rozvoju zbrojného priemyslu tejto krajiny
3. rozšírenie skôr prijatých zákazov používania európskych prístavov pre plavidlá, zaregistrované v Ruskej federácii
4. rozšírenie zoznamu fyzických a právnických osôb, podliehajúcich zákazu uskutočňovať vklady na účty v rámci EÚ o majiteľov všetkých účtov, ktorí sú štátnymi občanmi Ruskej federácie bez ohľadu na miesto ich faktickej registrácie
5. garantovanú výnimku zo zákazu uskutočňovať transakcie s niektorými podnikmi vo vlastníctve Ruskej federácie v oblasti poľnohospodárskych produktov alebo dodávok ropy a výrobkov z nej do tretích krajín
6. ďalšie rozšírenie sankčného zoznamu EÚ o 48 fyzických a 9 právnických osôb, ktoré zahŕňalo Sberbank, popredných predstaviteľov politického a kultúrneho života, vysokopostavených vojenských lídrov a personál, členov združenia Noční vlci, propagandistov a významných prorežimne orinetovaných podnikateľov

21. JÚL 2022

6. OKTÓBER 2022

Ôsmy balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajine

V reakcii na anexiu ukrajinských oblastí Donetska, Luhanska a časti Chersonu a Záporožia, ktoré bolo oznámené Ruskou federáciou dňa 30. septembra 2022, prijala Rada EÚ dňa 6. októbra ôsmy sankčný balík, obsahom ktorého bolo:

1. rozšírenie územia platnosti všetkých (aj skôr prijatých) obmedzení o oblasti Donetska, Luhanska, Chersonu a Záporožia, ktoré boli formálne pripojené k Ruskej federácii
2. zákaz predaja, dovozu, prevozu alebo exportu strelných zbraní, ich súčastí a významných komponentov a munície bez ohľadu na ich pôvod akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, nachádzajúcej sa na území Ruskej federácie, alebo s cieľom použitia v tejto krajine
3. posilnenie exportných obmedzení s dôrazom na koksovateľné uhlie, špecifické elektronické komponenty, technické súčastky pre využitie v letectve, množstvo chemických produktov
4. nové importné obmedzenia zahŕňajúce výrobky z ocele, elektroniku a príslušenstvo, plasty, vozidlá, textil, obuv, kožu a kožené výrobky, keramiku, vybrané chemické produkty a šperky, pochádzajúce z Ruskej federácie
5. zavedenie cenového stropu na ruskú ropu v súlade s dohodou na úrovni G7: ide o cieleň mechanizmus, umožňujúci európskym obchodníkom predávať ruskú ropu tretím stranám za predpokladu, že jej cena bude nižšia ako stanovený strop, čo bude mať za následok zníženie ruských príjmov z predaja ropy pri súčasnej stabilizácii situácie na svetových trhoch
6. sprísnenie zákazu vo vzťahu ku krypto-aktívam vrátane zrušenia výnimiek pre kvantitatívne málo významné operácie
7. zákaz poskytovania IT a právneho poradenstva, architektonických, inžinierskych a príbuzných služieb vláde Ruskej federácie alebo ľubovoľným iným právnickým osobám, zaregistrovaným v Ruskej federácii
8. zákaz štátnym príslušníkom krajín EÚ zaujímať posty v riadiacich orgánoch vybraných podnikov v zriaďovateľskej pôsobnosti Ruskej federácie

Deviaty balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajinu

V reakcii na pretrvávajúce ruské vojenské útoky na ukrajinských civilistov a objekty občianskej infraštruktúry, ktoré mali za cieľ dosiahnuť paralýzu krajiny v období blížiacej sa zimy, Rada EÚ prijala dňa 16. decembra 2022 deviaty balík sankcií proti Rusku s nasledujúcimi dodatkami:

1. rozšírenie zákazu exportu na citlivé tovary dvojitého využitia a pokročilé technológie, ako napr. motory pre drony, maskovacie zariadenia, chemické a biologické zariadenia, prostriedky na potláčanie verejných nepokojov, komplexné generátorové zariadenia, prenosné počítače a výpočtové komponenty, tlačené obvody, rádiové systémy, rádiové zariadenia na diaľkové ovládanie, letecké motory a časti motorov, fotoaparáty a šošovky a doplnkové elektronické komponenty používané v ruských vojenských systémoch
2. rozšírenie zákazu poskytovania služieb na ruskom trhu o oblasti prieskumu trhu, prieskumu verejnej mienky, technického testovania a analýz, reklamy
3. doplnenie sankčného zoznamu pre zmrazenie aktív o takmer 200 fyzických a právnických osôb, ktoré majú vzťah k ruským ozbrojeným silám, zbrojárskeho priemyslu, členov Štátnej Dumy a Rady Federácie, ministrov, predstaviteľov ruskej samosprávy v ilegálne okupovaných oblastiach
4. doplnenie zoznamu ruských bánk, podliehajúcich úplnému vylúčeniu zo systému SWIFT, o Moskovskú banku, Ďalekovýchodnú banku a Ruskú regionálnu rozvojovú banku
5. rozšírenie sankčného zoznamu o štyri mediálne kanály: NTV a NTV Mir, Rossiya 1, REN TV a Pervyi Kanal
6. úplný zákaz nových investícií z EÚ v sektore ruského ťažného priemyslu s výnimkou niektorých minerálov strategického významu
7. zavedenie povinnosti pre európskych dovozcov informovať príslušné národné authority o dovoze LNG z Ruskej federácie

16. DECEMBER 2022

25. FEBRUÁR 2023

Desiaty balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajinu

Pri príležitosti prvého výročia zahájenia rozsiahlej ruskej vojenskej invázie na Ukrajinu a s cieľom zvýšiť tlak na agresora prijala Rada EÚ dňa 25. februára 2023 desiaty balík protiruských sankcií, obsahom ktorého boli:

1. ďalšie obmedzenia exportu citlivých tovarov dvojitého využitia a pokročilých technológií, ako sú napr. elektronické komponenty, generátory, ďalekohľady, radary, kompas, elektronika, časti strojov, čerpadlá, stroje na opracovanie kovov, a tiež na export množstva stavebných tovarov, vozidiel, tovarov určených pre letecký priemysel a kompletných priemyselných závodov
2. zákaz dovozu potencionálne vysoko-príjmových tovarov z Ruskej federácie vrátane bitúmenu a súvisiacich materiálov, asfaltu; syntetického kaučuku, carbon blacks
3. zákazu pre štátnych občanov Ruskej federácie zaujímať riadiace pozície v spoločnostiach, tvoriacich kritickú infraštruktúru členských štátov
4. zákazu pre fyzické osoby pochádzajúce z Ruskej federácie a právnické osoby zaregistrované v Ruskej federácii rezervovať si kapacity pre uskladnenie plynu na území EÚ (vynímajúc LNG)
5. opatrenia pre uľahčenie odchodu európskych podnikov z ruského trhu
6. ohlasovaciu povinnosť vo vzťahu k zmrazeným aktívam Ruskej centrálnej banky a Ruského fondu národného bohatstva
7. ohlasovaciu povinnosť pre všetky súkromné lety medzi Ruskou federáciou a EÚ
8. zákazu prevozu tovarov dvojitého využitia strelných zbraní cez územie Ruskej federácie do tretích krajín

Jedenásty balík sankcií EÚ v reakcii na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajine

Počas pracovnej návštevy Kyjeva, ktorá sa uskutočnila 9.mája 2023 pri príležitosti historicky prvých osláv Dňa Európy na Ukrajine, predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyen zverejnila detaily o návrhu jedenásteho balíka protiruských sankcií, ktorý v súvislosti s pokračujúcou vojenskou agresiou Ruskej federácie na Ukrajine pripravila Európska komisia. Tento bol prijatý Radou EÚ dňa 21. júna 2023. Jeho cieľom tentokrát nie je funkčne ani odvetvovo rozšíriť rozsah skôr prijatých reštriktívnych obchodných opatrení, ale skôr minimalizovať pravdepodobnosť ich obchádzania tromi spôsobmi:

- rozšírením všeobecného zákazu cestnej prepravy tovarov o pokročilé technológie a letecké komponenty, ktoré sa po prijatí tohto sankčného balíka nebudú môcť vyvážať do Ruska ani priamo, ani cez tretie krajiny;
- prijatím zosilneného právneho mechanizmu, ktorý umožní všeobecný zákaz predaja, dodávok, prepravy a vývozu sankcionovaných kategórií tovarov z EÚ do tretích krajín, na ktoré sa vzťahujú podozrenia z obchádzania sankcií: toto opatrenie bude aplikované v prípade evidentného prudkého nárastu zahraničného obchodu príslušnej krajiny s EÚ v príslušnej tovarnej kategórii, nachádzajúcej sa na sankčnom zozname, ktorá môže byť z tretej krajiny následne exportovaná do Ruska; samotný návrh však neobsahuje zoznam týchto krajín a bude aplikovaný len ako krajný prostriedok po dôkladnej analýze rizík a súhlase všetkých členských štátov;
- priamym zacielením na subjekty z Ruskej federácie alebo tretích krajín, ktoré zámerne obchádzajú protiruské sankcie prijaté EÚ, a to vytvorením „čiernych zoznamov“ zahraničných právnických (alebo fyzických) osôb, zainteresovaných v dodávkach zakázaných tovarov do Ruskej federácie alebo obchádzaní sankcií inými spôsobmi, pričom tieto subjekty môžu podliehať zmrazeniu aktív alebo iným reštriktívnym opatreniam v rámci EÚ. K júnu 2023 bolo na tento zoznam zapísaných 87 subjektov z

Ruska, Iránu, Číny, Uzbekistanu, Spojených arabských emirátov, Sýrie a Arménska. Okrem toho jedenásty balík sankcií dopĺňa a rozširuje niektoré skôr prijaté opatrenia a zahŕňa:

- sprísnenie obmedzení na dovoz výrobkov z ocele a železa, podliehajúcich sankciám, zavedením požiadavky pre importérov preukázať, že jednotlivé komponenty použité vo výrobe nepochádzajú z Ruska;
- zákaz predávať, licencovať, prenášať alebo iným spôsobom odovzdávať intelektuálne práva a obchodné tajomstvá s cieľom predísť výrobe tovarov podliehajúcich sankciám mimo územia EÚ;
- rozšírenie zákazu na export luxusných áut na všetky nové aj používané vozidlá s objemom motora prevyšujúcim 1 900 cm³ a na všetky elektrické a hybridné vozidlá;
- predĺženie pozastavenia vysielacích práv pre 5 ruských štátom kontrolovaných kanálov v EÚ a príbuzné obmedzenia v oblasti informovanosti verejnosti;
- úplný zákaz dovozu tovaru do EÚ pre všetky nákladné motorové vozidlá zaregistrované v Ruskej federácii;
- zákaz vstupu do prístavov na území EÚ pre všetky plavidlá plánujúce uskutočniť výmenu tovaru v prípade, že existujú podozrenia o porušovaní zákazu vývozu ruskej ropy alebo obchádzania cenového stropu na ňu prijatého na úrovni G7;
- pozastavenie výnimky umožňujúcej import ruskej ropy plynovodmi z Nemecka a Poľska;
- rozšírenie sankčných zoznamov o viac ako 100 fyzických a právnických osôb, ktoré podliehajú zmrazeniu aktív; k nim patria vedúci predstavitelia armády, osoby účasťné na ilegálnych odvodoch detí z Ukrajiny do Ruskej federácie, sudcovia, ktorí vyniesli politicky motivované rozsudky proti ukrajinským občanom, osoby zodpovedné za znevažovanie kultúrneho dedičstva, podnikatelia, propagandisti a taktiež ruské IT spoločnosti poskytujúce kritické technológie a softvér ruským tajným službám, banky činné na Ruskom okupovaných územiach a ďalšie.

OPATRENIA EÚ PRIJATÉ PROTI RUSKEJ FEDERÁCIÍ

● Vývoz zbraní

- Do Ruska je zakázané vyvážať zbrane a súvisiaci materiál. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a služby sú tiež zakázané.

● Dovoz zbraní

- Dovoz, nákup alebo preprava zbraní a súvisiaceho materiálu z Ruska je zakázaný.

● Kritická infraštruktúra

- Ku dňu 27. marca 2023 bolo zakázané občanom Ruskej federácie alebo osobám z trvalým pobytom v tejto krajine zastávať akékoľvek pozície v riadiacich štruktúrach podnikov, predstavujúcich kritickú infraštruktúru.

● Vývoz tovaru s dvojakým použitím

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať tovar a technológie s dvojakým použitím akejkoľvek osobe alebo subjektu v Rusku alebo na použitie v Rusku. Predaj, dodávanie, preprava alebo vývoz tovaru a technológií s dvojakým použitím, ktoré by mohli prispieť k vojenskému a technologickému rozvoju Ruska alebo rozvoju jeho obranného a bezpečnostného sektora, ako je uvedené v prílohe VII nariadenia (EÚ) 833/2014, je tiež zakázané. Zakázaná je aj súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské alebo iné služby.

● Ďalšie zákazy vývozu

- Je zakázané predávať, dovážať, prevážať alebo vyvážať tovary, ktoré v súlade s Prílohou XXIII Nariadenia EÚ č. 833/201 prispievajú k zvýšeniu výrobných a technologických kapacít ruského priemyslu 4, ľubovoľnej osobe alebo spoločnosti na území Ruskej federácie alebo pre využitie na tomto území. Príbuzné technické, finančné a sprostredkovateľské služby sú rovnako zakázané.
- Predmetom zákazu je aj letecké palivo a iný

tovar, ako sú kvantová výpočtová technika, pokročilé polovodiče, citlivé stroje a zariadenia, dopravné zariadenia a nové zákazy dovozu produktov, ako je drevo, cement, hnojivá, morské plody a liehoviny. Zákazy vývozu predstavujú hodnotu 10 miliárd EUR a dovozu 5,5 miliardy EUR.

- Od augusta 2022 je zakázaný nákup, dovoz alebo preprava uhlia a iných tuhých fosílnych palív do EÚ, ak majú pôvod v Rusku alebo sú z Ruska vyvážané.⁸

● Cielené zákazy vývozu

- Ďalšie ciele zákazy vývozu v hodnote 10 miliárd eur v sektoroch, v ktorých je Rusko kvôli veľkej závislosti od dodávok z EÚ zraniteľné. Sem patrí napríklad kvantová výpočtová technika, pokročilé polovodiče, citlivé stroje a zariadenia, preprava a chemikálie. Patria sem aj špecializované katalyzátory na použitie v ropnom spracovateľskom priemysle. Tieto zákazy ešte viac okliešťa technologickú základňu Ruska a jeho priemyselnú kapacitu.
- K existujúcim zákazom vývozu boli pridané aj letecké palivo a prímiesy do palív, ktoré môže používať ruská armáda.

● Zákazy dovozu

- Je zakázané nakupovať, dovážať alebo prevážať tovary, ktoré sú zdrojom významných príjmov pre Rusko a tým môžu prispieť k predĺženiu vojnového konfliktu. K takýmto tovarom patrí napr. kaviár, cement, drevo a mnohé iné. Príbuzné technické, finančné a sprostredkovateľské služby sú rovnako zakázané.
- Dodatočné zákazy dovozu – v hodnote 5,5 miliardy EUR – vrátane cementu, výroby z kaučuku, dreva, liehovín (vrátane vodky), likéru, morských plodov (vrátane kaviáru) a opatrenia proti obchádzaniu zákazu dovozu potaše s pomocou Bieloruska. Tieto opatrenia pomôžu uzavrieť možné medzery v snahe zabrániť obchodu Ruska a Bieloruska.

⁸ Council of the EU. (2022, April 8). EU adopts fifth round of sanctions against Russia over its military aggression against Ukraine. Consilium. Retrieved April 9, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanctions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/>

- Členské štáty sa dohodli na výnimke pre ropu doručenú ropovodom Družba vedúcim do Maďarska, Českej republiky a na Slovensko.
 - Slovenská jediná ropná rafinéria Slovnaft a jeden z top exportérov, sa vyjadrila, že klauzula o zákaze exportu ropných produktov z ruskej ropy nadobúdajúca platnosť po ôsmich mesiacoch od uvalenia sankcií, bude likvidačnou. Nakoľko hlavné zisky Slovnaftu pochádzajú primárne z exportu do Českej republiky, Rakúska a Poľska. Čo tiež povedie k neschopnosti dodávať na domáci trh.
- **Zákaz týkajúci sa uhlia**
- Zákaz dovozu ruského uhlia sa týka jednej štvrtiny celkového ruského celosvetového vývozu uhlia, čo pre Rusko predstavuje stratu príjmov vo výške 8 miliárd eur ročne.

Finančné opatrenia

- Od 26.2.2022 je zakázané nakupovať, predávať, poskytovať investičné služby alebo pomáhať pri vydávaní prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu vydaných po 12.4.2022 akoukoľvek významnou úverovou inštitúciou alebo inou inštitúciou, s viac ako 50 % verejným vlastníctvom a kontrolou alebo akoukoľvek inou úverovou inštitúciou uvedenou v prílohe XII k nariadeniu (EÚ) 833/2014; alebo subjektom sídlacim mimo Únie, ktorého vlastnícke práva z viac ako 50 % vlastní subjekt uvedený v prílohe XII.
- Je zakázané predávať, dodávať, prevážať alebo vyvážať bankovky denominované v eurách do Ruska alebo akejkoľvek osobe alebo subjektu v Rusku, vrátane vlády a centrálnej banky Ruska, alebo na použitie v Rusku.
- Od 12.3.2022 je zakázané poskytovať špecializované služby zasielania finančných správ subjektom uvedeným v prílohe XIV k nariadeniu (EÚ) 833/2014 alebo akémukoľvek subjektu so sídlom v Rusku, ktorého vlastnícky podiel z viac ako 50 % vlastní subjekt uvedený v prílohe XIV.
- Je zakázané predávať prevoditeľné cenné papiere denominované v eurách vydané po 12.4.2022 akémukoľvek ruskému štátnemu príslušníkovi alebo osobe s bydliskom v Rusku alebo subjektu so sídlom v Rusku.
- Centrálne depozitáre cenných papierov v Únii majú zakázané poskytovať akékoľvek služby definované v prílohe k nariadeniu (EÚ) 909/2014 pre prevoditeľné cenné papiere vydané po 12. 4. 2022 akémukoľvek ruskému štátnemu príslušníkovi alebo osobe s bydliskom v Rusku alebo subjektu so sídlom v Rusku.
- Je zakázané prijímať akékoľvek vklady od ruských štátnych príslušníkov alebo osôb s bydliskom v Rusku alebo subjektov so sídlom v Rusku, ak celková hodnota vkladov fyzickej alebo právnickej osoby presahuje 100 000 EUR na úverovú inštitúciu.
- Je zakázané zapájať sa do akejkoľvek transakcie so subjektom, ktorý má sídlo v Rusku, ktorý je pod (ruskou) štátnou kontrolou alebo s viac ako 50% verejným vlastníctvom, ako je uvedené v prílohe XIX k nariadeniu (EÚ) 833/2014; alebo so subjektom zriadeným mimo únie, ktorého vlastnícke práva z viac ako 50 % vlastní subjekt uvedený v prílohe XIX.
- Transakcie súvisiace so správou rezerv a aktív centrálnej banky Ruska sú zakázané.
- Je zakázané kupovať, predávať, poskytovať investičné služby, nakladať a pomáhať pri vydávaní prevoditeľných cenných papierov; a nástrojov peňažného trhu vydaných po 9. 3. 2022 Ruskom a jeho vládou, centrálnou bankou Ruska alebo akýmkoľvek subjektom konajúcim v ich mene, alebo s nimi inak nakladať. Po 23.2.2022 je tiež zakázané uzatvárať dohody alebo byť stranou dohôd o poskytovaní nových pôžičiek alebo úverov vyššie uvedeným subjektom.
- Na obchodných miestach registrovaných alebo uznaných v Únii sa zakazuje od 12. apríla 2022 kótovať prevoditeľné cenné papiere akejkoľvek právnickej osoby, subjektu alebo orgánu, ktoré sú usadené v Rusku a ktoré

sú z viac ako 50 % vo verejnom vlastníctve, a poskytovať služby v súvislosti s nimi.

- Je zakázané nakupovať, predávať, poskytovať investičné služby alebo pomáhať pri vydávaní prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu vydaných po 12.4.2022 subjektom so sídlom v Rusku, ktorý je v správe štátu alebo v ktorom má štát viac ako 50 % vlastnícky podiel, ako je uvedené v prílohe XIII k nariadeniu (EÚ) 833/2014, alebo subjektom usadeným mimo Únie, ktorého vlastnícky podiel z viac ako 50 % vlastní subjekt uvedený v prílohe XIII.
- Je zakázané nakupovať, predávať, poskytovať investičné služby alebo pomáhať pri emisii alebo inak nakladať s prevoditeľnými cennými papiermi a nástrojmi peňažného trhu so splatnosťou vyššou ako 30 dní, vydanými v období od 12.9.2014 do 12.4.2022 alebo akýmkoľvek prevoditeľnými cennými papiermi a nástrojmi peňažného trhu vydanými po 12.4.2022 subjektom so sídlom v Rusku, ktoré sa zaoberajú projektovaním, výrobou, predajom alebo vývozom vojenského vybavenia alebo služieb, ako je uvedené v prílohe V k nariadeniu (EÚ) 833/2014; alebo subjektom so sídlom v Rusku uvedeným v prílohe VI k nariadeniu (EÚ) 833/2014.
- Od 15.4.2022 je zakázané poskytovať úverové ratingové služby a prístup k akýmkoľvek predplatiteľským službám v súvislosti s úverovými ratingovými aktivitami akémukoľvek ruskému štátnemu príslušníkovi alebo osobe s bydliskom v Rusku alebo subjektu so sídlom v Rusku.
- Je zakázané nakupovať, predávať, poskytovať investičné služby alebo pomáhať pri emisii alebo inak nakladať s prevoditeľnými cennými papiermi a nástrojmi peňažného trhu so splatnosťou nad 90 dní (vydanými od 1.8.2014 do 12.9.2014), resp. so splatnosťou presahujúcou 30 dní (vydané od 12.9.2014 do 12.4.2022) alebo akýmkoľvek prevoditeľnými cennými papiermi a nástrojmi peňažného trhu vydanými po

12.4.2022 významnou úverovou inštitúciou so sídlom v Rusku s viac ako 50 % verejným vlastníctvom alebo verejnou kontrolou od 1.8.2014, ako je uvedené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 833/2014, alebo subjekt usadený mimo Únie, ktorého vlastnícke práva vlastní viac ako 50%, ako je uvedené v prílohe III.

- Je zakázané nadobúdať alebo rozširovať existujúcu účasť v akomkoľvek subjekte pôsobiacom v energetickom sektore v Rusku. Je tiež zakázané poskytovať novú pôžičku alebo úver alebo inak poskytovať financovanie alebo vytvárať akýkoľvek spoločný podnik s akýmkoľvek subjektom pôsobiacim v energetickom sektore v Rusku. Zakázané je aj poskytovanie súvisiacich investičných služieb.
- Je zakázané poskytovať verejné financovanie alebo finančnú pomoc na obchod alebo investície v Rusku. Je tiež zakázané investovať, zúčastňovať sa alebo inak prispievať do projektov spolufinancovaných Ruským fondom priamych investícií.
- Je zakázané uzatvárať alebo byť súčasťou akejkoľvek dohody o poskytovaní nových pôžičiek alebo úverov so splatnosťou presahujúcou 30 dní akejkoľvek osobe alebo subjektom so sídlom mimo Únie, ktorého vlastnícke práva z viac ako 50% vlastní subjekt uvedený v prílohe III, V alebo VI nariadenia (EÚ) 833/2014 od 12. 9. 2014 do 26.2.2022; alebo akejkoľvek osobe alebo subjektu uvedenému v prílohe III, V, VI, XII alebo XIII k nariadeniu (EÚ) 833/2014 po 26.2.2022.
- Zakazuje sa poskytovať priamu alebo nepriamu podporu vrátane financovania a finančnej pomoci alebo akejkoľvek inej výhody v rámci národných programov a zmlúv Únie, Euratomu alebo členského štátu v zmysle nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 (*5) akejkoľvek právnickej osobe, subjektu alebo orgánu so sídlom v Rusku s viac ako 50 % štátnym vlastníckym podielom alebo pod

kontrolou štátu.⁹

- Úplný zákaz účasti ruských štátnych príslušníkov a subjektov v obstarávacích zmluvách v EÚ. Príslušné orgány môžu udeliť výnimku, ak neexistuje žiadna realizovateľná alternatíva.
- Obmedzenie podpory finančného a nefinančného charakteru v rámci programov EÚ, Euratomu a programov členských štátov poskytovanej ruským subjektom vo verejnom vlastníctve, resp. pod kontrolou štátu. V nadväznosti na predtým oznámené opatrenia vo výskume a vzdelávaní, Komisia ukončí účasť ruských orgánov a spriaznených entít vo všetkých prebiehajúcich grantových schémach a pozastaví platby v rámci programov Horizont 2020 a Horizont Europe, Euratom a Erasmus+. Žiadne nové zmluvy alebo dohody s ruskými verejnými orgánmi alebo blízkymi subjektmi nebudú v rámci týchto programov uzatvorené.
- Riešenie presahov medzi opatreniami obmedzujúcimi export tovarov s dvojakým použitím a otázka týkajúca sa pokročilých technológií a iných ustanovení
- Rozšírenie zákazu o vývoze bankoviek a predaji prevoditeľných cenných papierov na všetky oficiálne meny EÚ.

● **Posilnenie existujúcich opatrení finančnými nástrojmi na odstránenie nedostatkov uvalených sankcií**

- Všeobecný zákaz účasti ruských spoločností vo verejnom obstarávaní v členských štátoch EÚ, vylúčenie akejkoľvek finančnej podpory pre ruské verejné orgány; rozšírený zákaz vkladov do krypto-peňaženiek a tiež rozšírený zákaz predaja bankoviek a prevoditeľných cenných papierov denominovaných v oficiálnej mene ktoréhokoľvek členského štátu EÚ do Ruska a Bieloruska, resp. akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu v Rusku a Bielorusku.¹⁰

Lety, letiská, lietadlá

- Lietadlá prevádzkované spoločnosťou ruského leteckého dopravcu alebo akéhokoľvek lietadlo síce neregistrované v Rusku, ale vlastnené alebo prenajaté, alebo inak kontrolované akoukoľvek ruskou osobou alebo subjektom, má zákaz vzlietnuť, pristáť alebo preletieť územím Únie.

Iné obmedzenia

- Operátorom je zakázané vysielat' resp. umožniť, uľahčiť alebo inak prispieť k vysielaniu akéhokoľvek obsahu tvoreného subjektmi uvedenými v Prílohe XV nariadenia (EÚ) 833/2014.

Zákaz uhrádzať pohľadávky

- Je zakázané uhrádzať pohľadávky plynúce z akejkoľvek zmluvy alebo transakcie, ktorej výkon bol ovplyvnený ktorýmkoľvek z opatrení uložených režimom reštriktívnych opatrení, ak sú prijímateľmi subjekty uvedené v prílohe III, IV, V, VI, XII, XIII, XIV, XV alebo XIX nariadenia Rady (EÚ) 833/2014 alebo subjekty im pridružené; alebo ak je prijímateľom ruská osoba, subjekt alebo orgán; alebo ktorákoľvek osoba,

⁹ EUR Lex. (n.d.). Document 32022D0578. EUR. Retrieved April 9, 2022, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.III.01.0070.01.ENG&toc=OJ%3A%3A2022%3AIII%3ATOC

¹⁰ Council of the EU. (2022, April 8). EU adopts fifth round of sanctions against Russia over its military aggression against Ukraine. Consilium. Retrieved April 9, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanctions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/>

subjekt alebo orgán konajúci prostredníctvom alebo v mene jedného z vyššie uvedených.

Letecký/vesmírny priemysel

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať resp. vyvážať tovary a technológie vhodné na použitie v letectve alebo vesmírnom priemysle, ako je uvedené v Prílohe XI k nariadeniu (EÚ) 833/2014, akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe v Rusku alebo na použitie v Rusku. Je tiež zakázané poskytovať akékoľvek súvisiace poistenie a zaistenie a niektoré súvisiace činnosti. Súvisiaca technická resp. finančná pomoc a sprostredkovanie alebo iné služby sú tiež zakázané.

Železo a oceľ

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prepravovať výrobky zo železa a ocele z Ruska, ako je uvedené v prílohe XVII nariadenia (EÚ) 833/2014. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

Luxusný tovar

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať resp. vyvážať luxusný tovar uvedený v prílohe XVIII nariadenia (EÚ) 833/2014, akejkoľvek osobe resp. subjektu v Rusku alebo na použitie v Rusku.

Námorná navigácia

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať tovar a technológie pre navigáciu na mori, ako je uvedené v prílohe XVI k nariadeniu (EÚ) 833/2014, akejkoľvek osobe alebo subjektu v Rusku, napoužitie v Rusku alebo na umiestnenie na palubu plavidla pod vlajkou Ruskej federácie. Súvisiaca technická resp. finančná pomoc a sprostredkovanie alebo iné služby sú tiež zakázané.

Zákaz činnosti vybraných mediálnych spoločností

- Poskytovateľom mediálnych služieb na území EÚ je zakázané vysielateľ, umožňovať alebo uľahčovať alebo akýmkoľvek iným spôsobom prispievať k šíreniu obsahu, vytváranému spoločnosťami uvedenými v Prílohe XV k Nariadeniu (EÚ) 833/2014. Je rovnako zakázané reklamovať tovary alebo služby vytvárané týmito spoločnosťami.

Spracovanie ropy

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať tovar a technológie vhodné na použitie v ropnom spracovateľskom priemysle, ako je uvedené v prílohe X k nariadeniu (EÚ) 833/2014, akejkoľvek osobe alebo subjektu v Rusku resp. na použitie v Rusku. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské či iné služby sú tiež zakázané.
- Členské štáty sa dohodli na zákaze dovozu ruskej ropy a jej exporte produktov z ruskej ropy.

Obmedzenia v oblasti služieb

- Je zakázané poskytovanie účtovníckych a auditorských služieb, účtovného, daňového, obchodného a manažérskeho poradenstva, konzultácií v oblasti vzťahov s verejnosťou, architektonických a inžinierskych služieb, právneho a IT poradenstva, prieskumu trhu, skúmania verejnej mienky, technologického testovania, analýzy reklamy pre potreby vlády Ruskej federácie alebo akýchkoľvek iných právnych subjektov zaregistrovaných na území Ruskej federácie.

Doprava

- Je zakázané poskytovať prístup do prístavov EÚ plavidlám registrovaným pod vlajkou Ruskej federácie. Výnimky sa udeľujú na poľ-

nohospodárske a potravinové tovary, humanitárnu pomoc a energetický priemysel.

- Zákaz akejkoľvek pozemnej dopravy pre Rusko a Bielorusko s cieľom zabrániť cestnej preprave tovaru v rámci EÚ vrátane tranzitu tovaru. Výnimky sa udeľujú na niektoré skupiny tovarov – farmaceutické, zdravotnícke, poľnohospodárske a potravinárske výrobky, vrátane pšenice a tiež sa uplatňujú v prípade humanitárnej pomoci.
- Úplný zákaz ruských a bieloruských prevádzkovateľov nákladnej dopravy v EÚ. Výnimky sa uplatňujú napr. na poľnohospodárske a potravinárske výrobky, humanitárnu pomoc, ako aj dodávky energie.
- Zákaz vstupu do prístavov EÚ pre plavidlá plaviace sa pod vlajkou Ruskej federácie. Výnimky platia pre lieky, potraviny, energie a humanitárnu pomoc.

... Iné

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať tovar alebo technológiu, ako sa uvádza v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 833/2014, akejkoľvek osobe resp. subjektu v Rusku alebo na použitie v Rusku. Je tiež zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať akýkoľvek tovar alebo technológie akejkoľvek osobe resp. subjektu pôsobiacemu v energetike. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovanie alebo iné služby sú tiež zakázané.¹¹

SANKCIE USA PROTI RUSKU

Režim amerických sankcií pozostáva z niekoľkých sankčných programov, ktoré zahŕňajú celoštátne, sektorové, cielené a sekundárne sankcie. Sankčný program vzťahujúci sa na Rusko a Ukrajinu sa realizuje predovšetkým

¹¹ EU sanctions map. EU Sanctions Map. (n.d.). Retrieved April 5, 2022, from <https://sanctionsmap.eu/#/main/details/2/?search=%7B%22value%22:%22%22,%22searchType%22:%7B%7D%7D>

¹² Subjekt USA – pojem – ide o občanov Spojených štátov amerických (vrátane maloletých detí); rezidentov Spojených štátov amerických; subjekty, vrátane, ale nie výlučne, korporácií, partnerstiev alebo spoločností s ručením obmedzeným vytvorených alebo pôsobiacich v Spojených štátoch amerických alebo podľa zákonov Spojených štátov amerických; a tiež fondy a iné majetky zriadené v rámci legislatívy USA

pod taktovkou Úradu kontroly zahraničných aktív Ministerstva financií USA (OFAC) – spolu s Ministerstvom zahraničných vecí USA a Úradom pre priemysel a bezpečnosť (BIS) Ministerstva obchodu USA a plynule naväzuje na výkonné nariadenia (EO) prezidenta USA a legislatívu schválenú Kongresom. V reakcii na inváziu Ruska na Ukrajinu prijal OFAC dodatočné opatrenia – sériu nových smerníc s určitými obdobiami ukončenia platnosti sankcií a výnimkami vykonávanými cez všeobecné licencie.

Americký sankčný režim je záväzný pre všetky subjekty USA.¹² Riziku sekundárnych sankcií môžu byť vystavené aj tretie osoby, ak obchodujú s jednotlivcami alebo subjektmi podliehajúcimi sankciám – to platí aj v prípadoch, keď materiálne pomáhajú, sponzorujú alebo poskytujú finančné prostriedky, materiálne alebo technické zabezpečenie alebo tovar a služby určené na podporu určitých činností osobe, ktorej majetok a podiely na majetku sú zablokované. Tretie osoby môžu niesť zodpovednosť, ak „spôsobia“ porušenie sankcií USA nezákonným zapojením subjektu USA do zakázanej transakcie. Porušenia sankcií uvalených USA môžu viesť k závažným trestnoprávnym alebo občiansko-právnym dôsledkom.

V [tabuľke](#) pripojenej k tomuto dokumentu sú uvedené kľúčové entity a osoby označené ako osoby podliehajúce sankciám USA (ako aj sankciám EÚ a Spojeného kráľovstva).

● **Nové sankcie USA zavedené v reakcii na ruskú inváziu na Ukrajinu zo dňa 21. marca 2022 zahŕňajú:**

● **Označenie SDN – Specially Designated Nationals – Vybraní štátni príslušníci**

USA uplatňujú sankcie prostredníctvom zverejnenia zoznamu Specially Designated Nationals and Blocked Persons (Vybraných štátnych príslušníkov a blokovaných osôb),

s ktorými nemožno obchodovať. Subjekty USA majú zákaz priamo alebo nepriamo obchodovať s SDN a musia blokovať (napr. zmraziť) akýkoľvek majetok v ich vlastníctve, o ktorý majú takéto osoby alebo subjekty záujem. Navyše, jednotlivci na zozname SDN podliehajú cestovným obmedzeniam.

Nedávne SDN označenia zahŕňajú tieto subjekty:

1. **hlavné ruské finančné inštitúcie**, spolu s niektorými vedúcimi pracovníkmi a členmi predstavenstva;
2. **podniky súvisiace s obranou**;
3. **prezident Ruskej federácie Vladimir Putin**;
4. **ruskí vládni predstavitelia**, vrátane ministra zahraničných vecí Sergeja Lavrova, ministra obrany Sergeja Šojgu a kremel'ského tlačového tajomníka Dmitrija Peskova;
5. **poslanci ruskej Štátnej dumy**;
6. **ruské obchodné a politické elity** s niektorými členmi rodiny;
7. **Nord Stream 2** spolu so zástupcami spoločnosti;
8. **mediálne spoločnosti** podporované Ruskom spolu s niekoľkými ich zamestnancami;
9. **jednotlivci s prepojením** na DNR alebo LNR
10. **významné ruské banky a finančné spoločnosti**, ako napr. Sberbank a VTB Bank;
11. **množstvo významných ruských spoločností** naprieč spektrom odvetví, vrátane najväčších producentov ocele, technológií a elektroniky, ťažobných a metalurgických spoločností, spoločností spracovávajúcich diamanty;
12. **spoločnosti z tretích krajín**, ktoré svojou činnosťou prispievajú k obchádzaniu protiruských sankcií: spolu ide o viac ako 200 spoločností, zaregistrovaných mimo územia Ruskej federácie, ktoré rôznymi spôsobmi napomáhali obchádzaniu prijatých obmedzení formou poskytnutia príslušenstva a technológií, podpory ruských spravodajských služieb a ruskej armády
13. **firmy z oblasti vojenského a obranného priemyslu**, predajcovia zbrane, ďalší účastníci vojenských dodávateľských reťazcov,

vývojári a výrobcovia bojových lietadiel a vozidiel, rakiet, bezpilotných zariadení a karbónových vlákien využitelných ruskou armádou

⊘ Komplexné embargo na DNR a LNR

- Tieto sankcie sú podobné tým z roku 2014, ktoré boli uvalené na Rusko po jeho vpáde na Krym a účinne zakazujú takmer všetok obchod medzi Spojenými štátmi americkými a DNR a LNR alebo akýmkoľvek iným regiónom Ukrajiny, ktorý môže byť neskôr pridaný na zoznam ministrom financií po konzultácii s ministrom zahraničných vecí (ide o dokument „Covered Regions“ – dotknuté regióny). Sankcie podľa [EO 14065](#) zakazujú (1) nové investície subjektov USA v dotknutých regiónoch, (2) dovoz akéhokoľvek tovaru, služieb alebo technológií z dotknutých regiónov do USA, (3) vývoz akéhokoľvek tovaru, služieb alebo technológií z USA alebo subjektom USA do dotknutých regiónov a (4) subjektom USA zakazuje financovať, napomáhať resp. poskytovať záruky transakciám, pri ktorých majú subjekty USA zákaz sa priamo angažovať.

● Exportné kontroly

- BIS zaviedol nové typy exportných kontrol, namierené na ruský obranný, letecký, energetický a námorný priemysel. Okrem toho boli sprísnené opatrenia vo vzťahu k citlivým americkým technológiám, vyrábaným mimo územia USA, ktoré využívajú americký softvér, technológie alebo iné vybavenie.

● Obchodné a investičné obmedzenia

- Prezident Biden, v súlade s rozhodnutím ostatných lídrov krajín G7, od začiatku vypuknutia vojnového konfliktu podporoval odobratie Rusku statusu krajiny s doložkou najvyšších výhod a dňa 8. apríla 2022 podpísal rozhodnutie o ukončení normálnych obchodných vzťahov s Ruskom a Bieloruskom, čo bolo sprevádzané zvýšením amerických colných sadzieb na import z Ruska a Bieloruska. Následne prijatý tzv.

„Magnitsky akt“ poskytol príslušným americkým úradom možnosť sankcionovať občanov zahraničných krajín, ktorých prezident uzná zapojenými do vážnych narušení ľudských práv.

- Okrem komplexného obchodného embarga na obchod s DNR a LNR, zaviedli sériu nových obchodných obmedzení a zákazy investícií v mnohých segmentoch ruskej ekonomiky:

Ropa a plyn

- [EO 14066](#) vydané 8. marca zakazuje dovoz ropy ruského pôvodu, skvapalneného zemného plynu a uhlia do Spojených štátov. [BIS rozšírilo](#) aj existujúce obmedzenia kontroly vývozu – zavedené v roku 2014 v reakcii na ruskú anexiu Krymu – zamerané na obmedzenie prístupu Ruska k zariadeniam na spracovanie ropy a plynu.
- Obmedzenia dodávok tovaru, technológií a služieb (s výnimkou finančných služieb) na podporu špecifikovaných energetických projektov subjektmi USA (napr. prebiehajúce projekty Lukoil, Gazprom a Rosneft) sú v platnosti od roku 2014.

High-tech tovar

- BIS oznámila [nové obmedzenia](#) exportu z USA do Ruska na zahraničné tovary používajúce americké vybavenie, softvér a technické špecifikácie high-tech tovaru vrátane polovodičov, počítačov, telekomunikácií, informačných bezpečnostných zariadení, laserov a senzorov.

Luxusný tovar

- [EO 14068](#) vydané 11. marca zakazuje vývoz luxusného tovaru s pôvodom v USA, [vrátane](#) niektorých liehovín, tabakových výrobkov, odevov, šperkov, vozidiel a starožitného tovaru do Ruska;

Morské plody, diamanty a alkohol

- Na základe [EO 14068](#) je zakázaný dovoz niektorých morských plodov s ruským pôvodom,

prírodných diamantov, alkoholu a ďalších prípadných neskôr označených produktov do USA.

Americké bankovky

- Vývoz amerických bankoviek z USA do Ruska je zakázaný nariadením [EO 14068](#).

Zákaz nových investícií a niektorých služieb

- [EO 14071](#) vydané 6. apríla 2022, zakazuje subjektom USA, kdekoľvek sa nachádzajú, všetky „nové investície“ v Ruskej federácii, a tiež im zakazuje priame alebo nepriame poskytovanie služieb vymedzených Ministrom financií USA.

Zákaz poskytovania obchodných a konzultačných služieb

- V máji 2022 OFAC svojím rozhodnutím zakázal fyzickým a právnickým osobám, zaregistrovaným v USA, poskytovať účtovnícke a sprostredkovateľské služby, ako aj sprostredkovať založenie spoločností a vykonávať manažérske poradenstvo, pre ľubovoľného klienta, majúceho status fyzickej alebo právnickej osoby, nachádzajúcej sa na území Ruskej federácie, pokiaľ táto nie je kontrolovaná alebo vlastnená štátnym občanom USA.

Finančné obmedzenia

Obmedzenia ruského štátneho dlhu

- [Smernica 1A](#) podľa EO 14024 zakazuje finančným inštitúciám USA obchodovať na sekundárnom trhu s dlhopismi denominovanými v rubli alebo inej mene, ktoré boli vydané Ruskou centrálnou bankou, Národným fondom bohatstva a Ministerstvom financií. Kým finančné inštitúcie USA mali predtým zakázané obchodovať s novoemitovaným dlhom týchto entít, teraz sa obmedzenia vzťahujú na obchodovanie s dlhopismi na sekundárnom trhu vydanými po 1. marci 2022;

Obmedzenia korešpondenčného a payable-through účtu (PTA)

- [Smernica 2](#) podľa EO 14024 ukladá obmedze-

nia pre korešpondenčný a payable through účet (CAPTA) na verejnú akciovú spoločnosť Sberbank of Russia a jej zahraničné finančné pobočky (uvedené v prílohe 1 k dokumentu týkajúcemu sa [CAPTA Directive](#)). Tieto sankcie vynucujú, aby do 26. marca 2022 americké finančné inštitúcie zatvorili ktorýkoľvek korešpondenčný a payable through účet a odmietli sa podieľať na budúcich transakciách Sberbank a jej dcérskych spoločností;

● **Nové obmedzenia týkajúce sa dlhu a vlastného kapitálu**

- Podobne ako v prípade predchádzajúcich smerníc, ktoré zaviedli sektorové sankcie týkajúce sa situácie na Ukrajine, [smernica 3](#) podľa EO 14024 zakazuje všetkým subjektom USA transakcie, poskytovanie financovania a iné obchody s novým dlhom so splatnosťou vyššou ako 14 dní a obchodovanie s novým kapitálom emitovaným 26. marca 2022 alebo subjektmi zo zoznamu. Podľa smernice 3 môže OFAC existujúci zoznam rozšíriť o ďalšie subjekty. Novo pridané subjekty budú podliehať zákazu nového dlhu a vlastného kapitálu 30 dní po tom, ako OFAC prijme svoje rozhodnutie;

● **Obmedzenia transakcií s Ruskou centrálnou bankou, Národným fondom bohatstva a Ministerstvom financií**

- [Smernica 4](#) podľa EO 14024 zakazuje subjektom USA zapájať sa do akýchkoľvek transakcií, ktoré zahŕňajú Ruskú centrálnu banku, Národný fond bohatstva a Ministerstvo financií vrátane akéhokoľvek prevodu aktív alebo devízových transakcií pre alebo v mene týchto subjektov. Smernica 4 bola implementovaná v súlade so spoločným vyhlásením Európskej komisie, Francúzska, Nemecka, Talianska, Spojeného kráľovstva a Kanady zo dňa 26.02.2022. Výsledkom je, že akýkoľvek majetok týchto subjektov uložený vo finančných inštitúciách v USA je okamžite zmrazený a finančné inštitúcie mimo USA, ktoré spravujú majetok takýchto osôb v amerických dolároch, nebudú môcť

týmto subjektom tieto prostriedky vyplatiť.

● **Obmedzenia vzdušného priestoru**

- 1. marca 2022 USA oznámili, že blokujú vstup všetkých ruských lietadiel a leteckých spoločností do vzdušného priestoru USA. Toto opatrenie bolo prijaté po tom, čo Európa a Kanada zaviedli podobné obmedzenia. V súvislosti s tým bolo 31. marca 2022 nariadenie EO 14024 rozšírené o autorizáciu na uvalenie blokačných sankcií na osoby, ktoré pôsobia v „leteckom, elektronickom a námornom sektore hospodárstva Ruskej federácie“.

21. apríla 2022 vydal prezident Biden vyhlásenie o zákaze vstupu Rusku pridružených plavidiel do prístavov USA. Za „Rusku pridružené plavidlá“ sa považujú:

1. Plavidlá registrované v Rusku, teda plaviace sa pod vlajkou Ruskej federácie;
2. Plavidlá vlastnené Ruskom, t. j. ruskou vládou alebo ruskou firmou, občanom alebo rezidentom s trvalým pobytom v Rusku, ktorý je registrovaný ako vlastník plavidla
3. Plavidlá pod správou Ruska – ruskej firmy, občana, osoby s trvalým pobytom v Rusku, ktorá má právomoc robiť rozhodnutia o plavidle – rozhodovať o zamestnancoch a o tom, ako a kde sa plavidlo používa.

● **Zo zákazu existujú dve výnimky:**

1. Zákaz sa nevzťahuje na Rusku pridružené plavidlá „používané pri preprave primárnych zdrojov, špeciálneho jadrového materiálu a vedľajších produktov jadrového materiálu“, pre ktorý dosiaľ „neexistuje vhodná dostupná náhrada“ bez toho, aby sa využívali plavidlá pridružené Rusku.
2. Okrem toho sa zákaz nevzťahuje na plavidlá pridružené k Rusku, ktoré majú záujem vstúpiť do prístavov USA „kvôli vyššej moci, z dôvodu nutnosti vylodenia alebo nalodenia námorníkov akejkoľvek národnosti za účelom zmeny posádky, v prípadoch nutnosti pohotovostnej lekárskej starostlivosti, alebo na iné humanitárne účely“. Kvôli podpore ruskej invázie, uvalili USA sankcie aj na Bielorusko. BIS uvalil na Bielorusko obmedzenia, podobné tým,

ktoré boli uložené Rusku - na vývoz [high-tech tovaru](#) a [luxusných tovarov](#) do Bieloruska. OFAC tiež [obmedzil](#) niekoľko bieloruských jednotlivcov za ich podporu ruskej invázie na Ukrajinu.

Okrem nových sankcií vydal OFAC niekoľko všeobecných licencií, ktoré oprávňujú transakcie inak zakázané sankciami USA. Tieto licencie stanovujú obdobie ukončenia platnosti prijatých obmedzení a obsahujú výnimky pre niektoré typy transakcií alebo pre transakcie s určitými jednotlivcami alebo subjektmi. V Senáte kolujú aj samostatné návrhy právnych predpisov vrátane návrhov zákonov, ktorých cieľom je obmedziť [obchodné vzťahy](#) s Ruskom a Bieloruskom; uplatniť sekundárne sankcie na niektorých jednotlivcov obchodujúcich [ruské zlato](#) a zamerať sa na obchádzanie sankcií cez [kryptomenu](#) v Rusku.¹³

SANKCIE SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA PROTI RUSKU

Spojené kráľovstvo zvyklo pripravovať vlastný sankčný režim, ktorý bol odlišný a mal často ďalekosiahlejšie dôsledky ako sankčný režim EÚ. Všeobecný režim domácich sankcií v Spojenom kráľovstve vychádza zo Zákona o praní špinavých peňazí z roku 2018, ktorý udeľuje vláde Spojeného kráľovstva rozsiahle právomoci zaviesť a presadzovať nové sankcie.

Sankcie Spojeného kráľovstva sú záväzné tak pre jednotlivcov, ako aj pre právnické osoby v (alebo vykonávajúce činnosti v) Spojenom kráľovstve, štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva a subjekty založených podľa práva Spojeného kráľovstva, nech sú kdekol'vek na svete (ďalej ako „subjekty Spojeného kráľovstva“). Sankčný režim Spojeného kráľovstva zahŕňa finančné sankcie, popísané podrobnejšie nižšie, ako aj sankcie v oblasti obchodu, imigrácie, leteckej a lodnej dopravy. Úplný a aktuálny zoznam sankcionovaných osôb (vrátane osôb

sankcionovaných pred februárom 2022) v rámci sankčného režimu Spojeného kráľovstva možno nájsť na [zozname sankcií Spojeného kráľovstva](#).

Rozsah britských sankcií uvalených na ruské a bieloruské banky a jednotlivcov bol v tomto období značne rozšírený (napríklad Alfa Bank a Sberbank podliehajú v Spojenom kráľovstve úplnému zmrazeniu aktív; niektorí ruskí vojenski vodcovia boli vystavení zmrazeniu aktív a zákazu cestovania za zverstvá spáchané počas bojov na Ukrajine), preto by sa zoznamy sankcií a ich aktualizácie mali kontrolovať denne. K sankciám uvedeným na sankčnom zozname Spojeného kráľovstva je nutné pridať aj niektoré finančné sankcie (napr. zákazy investícií a zmrazenie aktív) zacielené na kategórie firiem alebo jednotlivcov, ktorí síce nie sú „vybraní štátni príslušníci“ ale je nutné brať ich do úvahy rovnako.

[V tabuľke](#) pripojenej k tomuto dokumentu sú uvedené kľúčové entity a osoby, označené ako osoby podliehajúce sankciám Spojeného kráľovstva (ako aj sankciám USA a EÚ). Táto tabuľka vo všeobecnosti nezahŕňa subjekty a jednotlivcov patriacich do všeobecných kategórií sankcií (napr. ruské dcérske spoločnosti registrované v Spojenom kráľovstve, na ktoré sa vzťahuje zákaz investovania), hoci určité subjekty, ktoré boli špecifikované ako vo vlastníctve alebo pod kontrolou sankcionovaného jednotlivca, sú v krátkosti zahrnuté. Pre zistenie aké finančné sankcie boli zavedené na konkrétny subjekt alebo jednotlivca, môžete využiť vládny [nástroj na vyhľadávanie](#) konsolidovaných zoznamov Spojeného kráľovstva. Tento vyhľadávací nástroj zobrazuje informácie týkajúce sa zmrazenia majetku a zákazu investovania všetkých sankcionovaných subjektov v Spojenom kráľovstve.

Platné finančné sankcie v Spojenom kráľovstve od 27. apríla 2023 zahŕňajú:

● Zmrazenie aktív

- zakazuje subjektom Spojeného kráľovstva nakladať s majetkom, príp. vytvárať finančné prostriedky alebo iné aktíva alebo economic-

¹³ “US, EU and UK Expand Russian Sanctions amid Ongoing Ukraine Conflict.” Shearman And Sterling, 2022. <https://www.shearman.com/ja-jp/perspectives/2022/04/us-eu-and-uk-expand-russian-sanctions-amid-ongoing-ukraine-conflict>.

ky dostupné zdroje menovaným jednotlivcom a subjektom (vrátane ďalších subjektov, ktoré vlastnia resp. kontrolujú) alebo vybraným jednotlivcom resp. subjektom; alebo takým, ktoré sa zapájajú do konania, ktoré obchádza tieto zakazy

- [Vládny Konsolidovaný zoznam cieľov finančných sankcií v Spojenom kráľovstve](#) zobrazuje subjekty a jednotlivcov, ktorí podliehajú zmrazeniu aktív. Zmrazenie aktív sa vzťahuje aj na tie subjekty, ktoré vlastní alebo kontroluje určený jednotlivec alebo subjekt, aj keď tieto subjekty nemusia byť uvedené na zozname určených subjektov.

● **Zákaz cestovania**

- pre väčšinu jednotlivcov, ktorí podliehajú zmrazeniu aktív v Spojenom kráľovstve (s určitými výnimkami, napr. prezident Putin a minister zahraničných vecí Lavrov). Tento zákaz bráni osobám ostať v Spojenom kráľovstve alebo odtiaľ odísť a je platný odo dňa, keď sú označené ako sankcionovaná osoba. [The U.K. Sanctions List](#) uvádza, kde sa jednotlivci podliehajúci zákazom cestovania nachádzajú.

● **Zákazy investovania, a to konkrétne:**

- **akýchkoľvek investícií s cieľom priamo nadobudnúť vlastnícky podiel vo vzťahu k územiu Ruskej federácie;**
- **akýchkoľvek investícií s cieľom nepriamo nadobudnúť vlastnícky podiel vo vzťahu k územiu Ruskej federácie,** a to napr. v podobe sprístupnenia finančných prostriedkov alebo iných ekonomických zdrojov osobe, majúcej spojitost' s Ruskou federáciou;
- **na účely priameho alebo nepriameho založenia spoločného podniku** s osobou, majúcou spojitost' s Ruskou federáciou;
- **na účely otvorenia zastupiteľského úradu alebo vytvorenia pobočky na území Ruskej federácie;**
- **do kľúčových odvetví ruského priemyslu** – prvotne uvalené v reakcii na ruskú anexiu Krymu v roku 2014. To sa týka 11 ruských subjektov, uvedených na zozname subjektov vlády Spojeného kráľovstva, ktoré podliehajú

finančným a investičným obmedzeniam. Zakazy sú navrhnuté tak, aby zamedzili ruským strategickým odvetviam priemyslu (ropa a plyn) získať prístup k investíciám. Už od roku 2014 majú subjekty Spojeného kráľovstva zákaz obchodovať s určitými cennými papiermi vydanými týmito 11 subjektmi a od 1. marca 2022 vrátane majú zákaz obchodovať s určitými cennými papiermi vydanými subjektmi so sídlom síce v Spojenom kráľovstve, ale pod kontrolou a vo vlastníctve ruských subjektov. Zakazuje sa tiež poskytovanie investičných služieb súvisiacich s týmito cennými papiermi.

- **do kľúčových ruských štátnych inštitúcií** ako aj do akéhokoľvek subjektu, ktorý vlastní, kontrolujú alebo ktorý koná v mene týchto inštitúcií. Obmedzenia bránia subjektom Spojeného kráľovstva obchodovať alebo ponúkať finančné a sprostredkovateľské služby týkajúce sa cenných papierov vydaných od 1. marca 2022 týmito subjektmi.
- **zákaz investovania sa týka aj osôb pridružených k Rusku** (t. j. osôb nachádzajúcich sa v Rusku, s bežným pobytom, zapísaných v obchodnom registri, s bydliskom v Rusku a pod.) Subjekty Spojeného kráľovstva majú zákaz obchodovať s určitými cennými papiermi vydanými od 1. marca 2022 s týmito osobami (alebo subjektmi, ktoré tieto osoby vlastní alebo kontrolujú), a to aj poskytnutím investičných služieb súvisiacich s takýmito cennými papiermi;
- **týkajúce sa Krymu, DNR a LNR,** v súvislosti s anexiou Krymu v roku 2014 a následným uznaním DNR a LNR ako nezávislých štátov, sa zakazujú investície do pozemkov alebo obchodných príležitostí v regióne.

● **Obmedzenia finančných služieb, konkrétne:**

- **dohody o pôžičkách a úveroch:** zákaz uzatvárania takýchto dohôd so: (1) splatnosťou viac ako 30 dní s istými sankcionovanými subjektmi (a subjektmi ktoré vlastní); (2) splatnosťou dlhšou ako 30 dní s osobami pridruženými Rusku (a subjektmi, ktoré vlastní); alebo (3) s ruskou vládou pri akejkoľvek dĺžke splatnosti.

● **Korešpondenčné bankové vzťahy**

- **Zákaz takýchto vzťahov** medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami Spojeného kráľovstva a vybranými subjektmi (v súčasnosti iba Sberbank) alebo akýmkoľvek inými finančnými inštitúciami vlastnenými alebo kontrolovanými týmito subjektmi;

● **Devízové rezervy a manažment aktív**

- **zákaz poskytovania finančných služieb** súvisiacich s kľúčovými ruskými štátnymi inštitúciami, ako aj s akýmkoľvek subjektmi, ktoré vlastní alebo kontrolujú alebo ktoré konajú v ich mene.
- Vláda Spojeného kráľovstva oznámila, že už nebude vydávať žiadne nové záruky, úvery ani poistenie vývozu do Ruska a Bieloruska.

● **Obmedzenia v energetickom sektore**

- **zákaz kúpy, dovozu, dodávok alebo prepravy ropy a ropných produktov** pochádzajúcich z Ruskej federácie;
- **zákaz dovozu, kúpy, dodávok alebo prepravy uhlia** a z neho vyrobených produktov pochádzajúcich z Ruskej federácie;
- **zákaz exportu energetických surovín** a s energetickým sektorom súvisiacich tovarov do Ruskej federácie;
- **zákaz dovozu a iných foriem sprostredkovania s energetickým sektorom** súvisiacich tovarov osobám, majúcim spojitosť s Ruskou federáciou;
- **zákaz poskytovania technickej asistencie, finančných služieb a prostriedkov, ako aj sprostredkovateľských služieb** súvisiacich s energetickým sektorom;
- **zákaz poskytovania ďalších služieb**, súvisiacich s energetickým sektorom.

● **Zákaz poskytovania profesijných a rôznych obchodných služieb**

- V súlade so 17-tym doplnením Nariadení o protiruských sankciách, prijatým v decembri 2022, bol značne rozšírený rozsah profesijných a rôznych obchodných služieb, poskytovanie ktorých je zakázané vo vzťahu k akýmkoľvek

osobám, majúcim spojitosť s Ruskou federáciou, a zahŕňa:

- účtovníctvo, obchodné a manažérske poradenstvo a vzťahy s verejnosťou
- sprostredkovateľské služby
- reklamné služby
- architektonické služby
- audítorské služby
- inžinierske služby
- IT poradenské služby
- dizajnérske služby.

Priame alebo nepriame poskytnutie všetkých vyššie uvedených služieb osobám, majúcim spojitosť s Ruskou federáciou, je striktné zakázané, hoci sa povoľuje niekoľko špecifických výnimiek po nahlásení a odsúhlasení zodpovednými orgánmi. Nedávne diskusie však naznačujú zámer zahrnúť do obsahu sankcií taktiež transakčné právne poradenstvo.

Ďalšie sankčné opatrenia, ktoré uvalilo Spojené kráľovstvo zahŕňajú obmedzenie vzdušného priestoru, ktoré bráni všetkým ruským leteckým dopravcom operovať v britskom vzdušnom priestore; námorné obmedzenia, obmedzenie používania leteckých a námorných technických služieb Spojeného kráľovstva; obchodné obmedzenia pre vojenské, tovary s dvojakým použitím (t. j. s civilným aj vojenským) a iné tovary „strategického priemyslu“, pre technológie, obmedzenia týkajúce sa spracovania ropy a kvantovej výpočtovej techniky a technológií, na sortiment luxusného tovaru, výrobkov zo železa a ocele a obmedzenia poisťovacích služieb. Spojené kráľovstvo zaviedlo aj zvýšené dovozné clá (dodatkové clo vo výške 35%) na dovoz kľúčových produktov z Ruska a Bieloruska, vrátane elektrických strojov/zariadení, kovov (napr. železo, oceľ, meď, hliník a olovo), lodí, umeleckých a starožitných diel, niektorých suchých potravín a alkoholu. Obchodovanie s akciami určitých spoločností na londýnskej burze cenných papierov (napr. Lukoil, Sberbank, VTB, Gazprom a Rosneft) bolo tiež pozastavené. Spojené kráľovstvo podporilo medzinárodné úsilie, ktoré viedlo k vylúčeniu ruských bánk zo systému SWIFT.

Všeobecné licencie môže udeľovať Úrad pre vykonávanie finančných sankcií Spojeného kráľovstva, ktorý umožňuje vykonávanie činností, inak zakázaných sankciami na obmedzené časové obdobie. Sú určené na to, aby umožnili firmám ukončiť svoje transakcie a uzavrieť záležitosti so sankcionovanými subjektmi a jednotlivcami usporiadaným spôsobom.

V súvislosti so zákazmi investovania a obmedzeniami finančných služieb môžu byť vydané aj **osobitné licencie**, ktoré povolia činnosti, ktoré by inak porušovali sankcie, napr. za účelom poskytnutia humanitárnej pomoci, pri činnostiach vykonávaných finančnými subjektmi s ohľadom na ich regulačnú činnosť, opatrenia prijaté na ochranu finančnej stability Spojeného kráľovstva a akékoľvek opatrenia, ktoré si vyžaduje táto „mimoriadna situácia.“

Určité firmy vrátane tých, ktoré majú povolenie vykonávať regulované činnosti v Spojenom kráľovstve, musia okamžite informovať ministerstvo financií Spojeného kráľovstva, ak na základe informácií získaných pri vykonávaní podnikania, vedia alebo majú primeraný dôvod mať podozrenie, že ten ktorý subjekt je vybraný subjekt alebo, že porušil finančné sankcie. Ak je vybraný subjekt zákazníkom firmy, firma by mala tiež uviesť charakter a množstvo finančných prostriedkov alebo ekonomických zdrojov, ktoré mal ten ktorý subjekt v čase, keď sa stal podozrivým.

Vláda Spojeného kráľovstva oznámila prijatie ďalších opatrení, zatiaľ však nenadobudli platnosť. Patria k nim limity na úrovni vkladov, ktoré môžu mať ruskí štátni príslušníci v bankách v Spojenom kráľovstve (očakáva sa, že bude stanovená na 50 000 £). Vláda Spojeného kráľovstva tiež plánuje urýchlené opatrenia na zvýšenie transparentnosti na trhoch s nehnuteľnosťami a v podnikaní; má cieľ do konca roka 2022 postupne vytlačiť dovoz ruskej ropy a uhlia a ukončiť dovoz ruského plynu čo najskôr potom. Bol oznámený aj zákaz prílevu akýchkoľvek investícií do Ruska, neočakáva sa však, že bude implementovaný skôr ako v druhej polovici roku 2022.

V neposlednom rade požiadal vládny ka-

binet všetky organizácie verejného sektora, aby preskúmali svoje zmluvy a identifikovali tie s účasťou ruských a bieloruských spoločností a ak je to možné, zmenili dodávateľov a/alebo využili akékoľvek legálne cesty na zrušenie týchto zmlúv.

SANKCIE PROTI RUSKÝM BANKÁM

2. marca 2022 EÚ zaviedla nové sankcie zahŕňajúce okrem iného odpojenie niektorých ruských bánk od systému SWIFT. Od 12. marca 2022 sú odrezané od SWIFTU tieto banky:

- [BANKA OTKRITIE](#)
- [NOVIKOMBANK](#)
- [ROMSVYAZBANK](#)
- [ANK ROSSIYA](#)
- [SOVCOMBANK](#)
- [VNESHECONOMBANK \(VEB\)](#)
- [VTB BANKA](#)
- [TRANSKAPITÁLNA BANKA](#)
- Uvedený zoznam bol od toho času niekoľkokrát aktualizovaný a ku dňu 12. apríla 2023 zahŕňal tiež:
 - [SBERBANK](#)
 - [MOSKOVSKIY KREDITNYJ BANK \(CREDIT BANK OF MOSCOW\)](#)
 - [ROSSELKHOZBANK \(RUSSIAN AGRICULTURAL BANK\)](#)
 - [ALFA-BANK](#)
 - [TINKOFF](#)

Nové nariadenie EÚ navyše zakazuje predaj, dodávku, prepravu alebo vývoz euro bankoviek do Ruska alebo ktorejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu v Rusku, vrátane vlády a centrálnej banky Ruska alebo na použitie v Rusku.

Nariadenie však oslobodzuje množstvo euro bankoviek, ktoré je potrebné na osobnú spotrebu fyzických osôb cestujúcich do Ruska alebo členov ich najbližších rodín, ktorí s nimi cestujú. Tiež vyníma zásoby eurobankoviek, ktoré sú potrebné na oficiálnu činnosť diplomatických misií, konzulárnych úradov alebo medzinárodných or-

organizácii v Rusku, požívajúcich imunitu v súlade s medzinárodným právom.

Nariadenie zavádza zákaz investovania, účasti alebo inej formy prispievania do projektov spolufinancovaných Ruským fondom priamych investícií. Vnútroštátne orgány však môžu povoliť licencie na investície spolufinancované Ruským fondom priamych investícií za predpokladu, že vychádzajú zo zmlúv uzatvorených pred 2. marcom 2022.

Okrem toho sa ukladá úplný zákaz transakcií pre štyri kľúčové ruské banky, ktoré tvoria 23%-tný trhový podiel v ruskom bankovom sektore. Po odstránení napojenia na SWIFT budú aktíva týchto bánk podliehať zmrazeniu, čím budú úplne odrezané od trhov EÚ.

Je zakázané prijímať akékoľvek vklady od ruských štátnych príslušníkov alebo fyzických osôb s bydliskom v Rusku, alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov so sídlom v Rusku, ak celková hodnota vkladu fyzickej alebo právnickej osoby, entity alebo orgánu na úverovú inštitúciu presahuje 100 000 EUR.

Je zakázané poskytovať kryptopeňaženku, účet alebo úschovu kryptoaktív ruským občanom alebo fyzickým osobám s bydliskom v Rusku, alebo právnickým osobám, entitám alebo orgánom so sídlom v Rusku, ak celková hodnota kryptoaktív fyzickej alebo právnickej osoby, subjektu alebo orgánu na peňaženku, účet alebo úschovu presahuje 10 000 EUR.

Tieto dva odseky sa nevzťahujú na štátnych príslušníkov členského štátu, občanov krajín Európskeho hospodárskeho priestoru resp. Švajčiarska alebo fyzické osoby, ktoré majú povolenie na prechodný alebo trvalý pobyt v členskom štáte, v členskej krajine Európskeho hospodárskeho priestoru alebo vo Švajčiarsku a nevzťahuje sa na vklady, ktoré sú nevyhnutné pre povolený cezhraničný obchod s tovarom a službami medzi Úniou a Ruskom.

Navyše, medzinárodné finančné inštitúcie ako napríklad Medzinárodná investičná banka a Medzinárodná banka pre hospodársku spolu-

prácu utrpeli ujmu na povesti a zainteresované strany z bývalých sovietskych krajín, ako je Česká Republika, Slovensko a Poľsko stiahli svojich zástupcov z predsedníctva. Koncom marca 2022 znížila agentúra Fitch Ratings rating oboch bánk, keďže sú napojené na ruské vládne fondy.

RUSKÉ ŠTÁTNE SPOLOČNOSTI NA ZOZNAME SANKCIÍ

Ďalší krok prijatý USA po Entities Directive rozširuje počet ruských subjektov, ktoré podliehajú zákazu týkajúceho sa nového dlhu a vlastného kapitálu. Zahŕňa 13 subjektov s nevidanými dlhovými emisiami, z ktorých šesť tiež podlieha určitým obmedzeniam dlhu alebo ďalším obmedzeniam podľa smerníc stanovených nariadením E.O. 13662.

Podľa nariadenia E.O. 14024, OFAC identifikoval 11 ruských subjektov, ktoré sú buď vlastnené, kontrolované alebo konajú alebo zamýšľajú konať v mene ruskej vlády – či už priamo alebo nepriamo:

- **Sberbank** je najväčšia ruská finančná inštitúcia – je subjektom podliehajúcim smernici CAPTA.
- **Akciová spoločnosť Gazprombank** je tretia najväčšia finančná inštitúcia v Rusku a je úzko prepojená s energetickým sektorom.
- Akciová spoločnosť **Ruská poľnohospodárska banka** je piatou najväčšou finančnou inštitúciou v Rusku a je úzko prepojená na poľnohospodársky sektor.
- Verejná akciová spoločnosť **Gazprom** je najväčšia svetová plynárenská spoločnosť.
- Verejná akciová spoločnosť **Gazprom Neft** je jedným z najväčších ruských producentov a spracovateľov ropy.
- Verejná akciová spoločnosť **Transneft** spravuje ruskú sieť ropovodov.
- Verejná akciová spoločnosť **Rostelecom** je najväčšia ruská telekomunikačná spoločnosť.
- Verejná akciová spoločnosť **RusHydro** je hydroelektrárnska spoločnosť a jedna z najväč-

ších ruských energetických spoločností.

- Verejná akciová spoločnosť **Alrosa** je najväčšia svetová spoločnosť na ťažbu diamantov, zodpovedná za 90% celkovej ruskej kapacity ťažby diamantov, čo predstavuje 28% celosvetovo.
- Akciová spoločnosť **Sovcomflot** je najväčšia ruská námorná a nákladná dopravná spoločnosť.
- Otvorená akciová spoločnosť **Russian Railways** je jednou z najväčších železničných spoločností na svete.

Podľa E.O. 14024, OFAC identifikoval nasledovné tri subjekty, ktoré pôsobia v sektore finančných služieb Ruskej federácie:

- Akciová spoločnosť **Alfa-Bank** je najväčšia ruská súkromná finančná inštitúcia a štvrtá najväčšia finančná inštitúcia v Rusku celkovo
- **Moskovská verejná akciová úverová banka** je najväčšou neštátnou verejnou bankou v Rusku a šiestou najväčšou ruskou finančnou inštitúciou.

VŠEOBECNÉ LICENCIE

Aby sa zabezpečilo, že tieto sankcie a zákazy dosiahnu zamýšľané ciele a ich dôsledky na tretie strany budú minimálne, Úrad pre kontrolu zahraničných aktív (OFAC) vydal v tejto súvislosti aj niekoľko všeobecných licencií. Sankčný a licenčný balík bol zostavený tak, aby reagoval na výzvy, ktoré vysoké ceny energií spôsobujú bežným občanom a nebráni bankám spracovávať platby občanov.

Konkrétne, OFAC vydal osem všeobecných licencií, ktoré oprávňujú transakcie súvisiace s:

- medzinárodnými organizáciami a subjektmi;
- poľnohospodárskymi komoditami a zdravotníckymi zariadeniami a pandémiou COVID-19;
- preletom a núdzovým pristátím;

- energiami;
- obchodmi s dlhom a vlastným kapitálom
- derivátovými zmluvami;
- ukončením transakcií, ktoré zahŕňajú určité zablokované osoby; a
- odmietnutím transakcií zahŕňajúcich určité zablokované osoby.

S cieľom poskytnúť ďalšie usmernenia k povoleniam súvisiacim s aktuálnou situáciou vydal OFAC rozsiahlu príručku vo forme často kladených otázok (FAQ).¹⁴

¹⁴ Frequently asked questions. U.S. Department of the Treasury. (2022, January 13). Retrieved, April 1, 2022, from <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/faqs>

Rada EÚ prijala najskôr reštriktívne opatrenia voči niektorým predstaviteľom Bieloruska. Cielené opatrenia boli uložené voči osobám, ktoré sa podľa Pourgouridesovej správy považujú za kľúčových aktérov nevyriešených zmiznutí štyroch známych osôb v Bielorusku v rokoch 1999–2000.

S ohľadom na vážnosť situácie v Bielorusku po prezidentských voľbách v rokoch 2006 a 2011, pribudli na sankčný zoznam ďalší. Postupne sa to rozrástlo na viac ako 200 osôb a mnoho subjektov, čím sa radí medzi najvýznamnejšie autonómne (sankčné) režimy EÚ. Väčšinu cielených opatrení pozastavila Rada 29. októbra 2015 a neskôr zrušila 25. februára 2016. Toto rozhodnutie bolo prijaté po tom, čo Bielorusko prepustilo všetkých politických väzňov a vzťahy medzi EÚ a Bieloruskom sa zlepšovali. Vo svetle podvodných prezidentských volieb, ktoré sa odohrali v auguste 2020 a brutálnych zásahov bieloruských bezpečnostných síl proti pokojným demonštrantom, demokratickej opozícii a novinárom, predstavila EÚ balík opatrení cielený na fyzické a právnické osoby.

Druhé kolo sankcií: Alexandr Lukašenko a 14 ďalších predstaviteľov sankcionovaných kvôli neustávajúcej represii

Rada doplnila 15 členov bieloruských úradov vrátane Alexandra Lukašenka, ako aj jeho syna a národného poradcu pre bezpečnosť, Viktora Lukašenka, do zoznamu osôb sankcionovaných v súvislosti s násilným potlačením a zastrašovaním pokojných demonštrantov, členov opozície a novinárov po prezidentských voľbách v roku 2020 v Bielorusku.

15 <https://www.refworld.org/docid/4162a4654.html>

24. SEPTEMBER 2004

2. OKTÓBER 2020

EÚ uvalila prvé kolo sankcií za represie a falšovanie volieb

Rada uložila reštriktívne opatrenia 40 osobám označeným za zodpovedné za represiu a zastrašovanie pokojných demonštrantov, členov opozície a novinárov po prezidentských voľbách v roku 2020 v Bielorusku, ako aj pre nesprávny priebeh volebného procesu. Medzi reštriktívne opatrenia patrili aj zákaz cestovania a zmrazenie aktív, pričom zákaz cestovania bránil uvedeným osobám vstup alebo transit cez územia EÚ; zatiaľ čo zmrazenie aktív bolo zacielené na finančné prostriedky sankcionovaných osôb. Navyše, občania a podnikateľské subjekty v EÚ majú zákaz poskytovať týmto sankcionovaným osobám možnosť získať finančné prostriedky.

16. NOVEMBER 2020

17. DECEMBER 2020

EÚ uvalila tretie kolo sankcií s ohľadom na prebiehajúce represie

V reakcii na brutalitu bieloruských orgánov a s cieľom podporiť demokratické práva občanov Bieloruska, rozhodla Rada o prijatí 36 dodatočných označení. Tieto sankcie sa zameriavali na vysokopostavených úradníkov zodpovedných za pokračujúce násilné represie a zastrašovanie pokojných demonštrantov, členov opozície a novinárov a iných. Zameriavajú sa aj na hospodárske subjekty, prominentných podnikateľov a firmy, ktoré čerpajú výhody z alebo podporujú režim Alexandra Lukašenka.

EÚ zakázala vstup bieloruským leteckým dopravcom po nútenom pristáť letu spoločnosti Ryanair v Minsku, Bielorusko, 23. mája 2021 ohrozujúcim leteckú bezpečnosť, ktoré prebehlo s cieľom zadržať novinára Ramana Prataševiča a Sofiu Sapegu. S ohľadom na situáciu v Bielorusku, sa Rada 4. júna rozhodla posilniť existujúce reštriktívne opatrenia a zaviedla zákaz preletu vzdušným priestorom EÚ a prístupu k EÚ letiskám všetkým bieloruským dopravcom. Preto členské štáty EÚ sú nútené odoprieť povolenie na pristátie, vzlet alebo prelet cez ich územie akémukoľvek lietadlu prevádzkovanému bieloruskými leteckými dopravcami vrátane marketingu prepravcov.

Vzhľadom na situáciu na hraniciach EÚ s Bieloruskom a s cieľom reagovať na využívanie ľudských bytostí ako nástrojov politického boja bieloruského režimu, rozšírila Rada kritériá zaradenia do sankčného zoznamu. Opatrenia sa začali zameriavať aj na osoby a subjekty organizujúce alebo podporujúce takú činnosť Lukašenkovho režimu, ktorá umožňuje nelegálne prekračovanie vonkajších hraníc EÚ, prevod zakázaného tovaru a nezákonný prevod obmedzeného tovaru vrátane nebezpečného tovaru na územie EÚ.

4. JÚN 2021

24. JÚN 2021

EÚ uložila štvrtý balík ďalších cieľných ekonomických sankcií zameraných na implementáciu záverov Rady EÚ

Tieto opatrenia zahŕňajú ďalšie obmedzenia súvisiace s obchodovaním so zbraňami a zákaz predaja, dodávky, prepravy resp. vývozu zariadení, technológií alebo softvéru určeného predovšetkým na použitie pri monitorovaní resp. odpočúvaní internetovej, telefónnej alebo mobilnej komunikácie bieloruskými úradmi alebo v ich mene. Patrí medzi nich aj zákaz predaja, dodávka alebo prepravy položiek s dvojakým použitím na vojenské účely určeným osobám, subjektom alebo orgánom v Bielorusku. Tiež boli prijaté ďalšie obchodné obmedzenia týkajúce sa ropných produktov, potaše a tovarov používaných na výrobu a spracovanie tabakových výrobkov.

Okrem toho, zahŕňajú prijaté opatrenia obmedzenie prístupu na kapitálové trhy Únie bielorúskej vláde, štátom vlastnených finančných inštitúcií a entít; zákaz poskytovania poistenia a zaisťovacích služieb bielorúskej vláde a bieloruským verejným orgánom a agentúram; a tiež určité zákazy pre Európsku investičnú banku vo vzťahu k projektom vo verejnom sektore.

15. NOVEMBER 2021

Piaty balík sankcií za neustále porušovanie ľudských práv a využívanie migrantov na dosahovanie politických cieľov.

2. decembra 2021 uvalila Rada reštriktívne opatrenia na ďalších 17 fyzických osôb a 11 subjektov. Opatrenia sú zamerané na prominentné osoby v súdnictve a šíriteľov propagandy, ktorí prispievajú k pokračujúcej represii občianskej spoločnosti, demokratickej opozície, nezávislých médií a novinárov. Opatrenia sa zameriavajú aj na vysokopostavených politických predstaviteľov Lukašenko-vo režimu, ako aj na spoločnosti (napríklad Belavia Airlines), cestovné kancelárie a hotely, ktoré prispeli k nelegálnemu prekračovaniu hraníc Bieloruska do EÚ a týmto spôsobom sa podieľali na využívaní migrácie na politické účely.

Nové opatrenia v reakcii na zapojenie sa do ruskej vojenskej invázie na Ukrajinu

V reakcii na zapojenie Bieloruska do neodôvodnenej a nevyprovokovanej ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine, prijala Rada dodatočné opatrenia zamerané na bieloruský finančný sektor. Prijaté opatrenia budú:

- obmedzovať prístup trom bieloruským bankám do SWIFTU
- zakazovať transakcie s centrálnou bankou Bieloruska
- zakazovať kótovanie a poskytovanie služieb týkajúcich sa akcií bieloruského štátu na burzách EÚ
- výrazne obmedzovať finančné toky z Bieloruska do EÚ
- zakazovať poskytovanie eurobankoviek Bielorusku.

2. DECEMBER 2021

2. MAREC 2022

Vzhľadom na závažnosť situácie a v reakcii na zapojenie Bieloruska do ruskej agresie proti Ukrajine zaviedla Rada ďalšie obmedzenia obchodu s tovarom používaným na výrobu a spracovanie tabakových výrobkov, minerálnych produktov, potaše, výrobkov z dreva, cementu, zo železa a ocele a výrobkov z kaučuku. Nové opatrenia tiež zakazujú vývoz tovarov a technológií s dvojakým použitím do Bieloruska alebo na použitie v Bielorusku, vývoz tovarov a technológií, ktoré by mohli prispieť k rozvoju bieloruskej vojenskej, technologickej, obrannej alebo bezpečnostnej situácii; vývoz strojov a ostatných výrobkov, ktoré s nimi súvisia.

9. MAREC 2022

3. JÚN 2022

V kontexte zapojenia Bieloruska do ruskej vojny na Ukrajine a s cieľom vyjadriť protest proti pokračujúcim vnútropolitickým represiam a porušeniam ľudských práv v Bielorusku, Rada EÚ prijala šiesty balík sankčných opatrení zahŕňajúci 12 ďalších fyzických a 8 právnických osôb.

- Zoznam zahŕňa vedúcich predstaviteľov štátu, významných podnikateľov a ich rodinných príslušníkov, predstaviteľov súdnej moci a významných provládne orientovaných verejných aktivistov, zodpovedných za šírenie dezinformácií, represii v občianskej spoločnosti a podnecovanie násilia. Spomedzi sankčnými opatreniami zasiahnutých ekonomických subjektov je potrebné spomenúť Belaruskali (hlavný výrobca draselnej soli v krajine), Belarussian Potash Co. (filiálna exportná organizácia predošlého podniku), štátnu televíziu a

rádiovú spoločnosť Belteleradio, ako aj ďalšie podniky vyrábajúce tabak a prostriedky verejnej hromadnej dopravy.

- Reštriktívne opatrenia EÚ vo vzťahu k Bielorusku vrátane týchto dodatkov zahŕňajú 195 fyzických a 35 právnických osôb, ktoré rovnako podliehajú zmrazeniu aktív. Spoločnosti, zaregistrované v EÚ, a jej občania majú taktiež zákaz poskytovať im akékoľvek finančné prostriedky. Fyzické osoby podliehajú navyše aj cestovným obmedzeniam, ktoré im bránia vo vstupe na územie EÚ alebo prechodu cezeň.

27. FEBRUÁR 2023

Odsudzujúc zapojenie Bieloruska do nevyprovokovanej a neopodstatnenej vojenskej agresie proti Ukrajine a plne podporujúc bieloruský ľud v jeho legitímnych požiadavkách na demokratizáciu, sa Rada EÚ rozhodla predĺžiť o ďalší rok reštriktívne opatrenia vo vzťahu k 195 fyzickým a 35 právnickým osobám pod bieloruskou jurisdikciou vo vyššie špecifikovanom rozsahu. Tieto tak ostávajú v platnosti prinajmenšom do 28. februára 2024. Rovnako boli predĺžené aj ekonomické sankcie vrátane obmedzení vo finančnom sektore, obchode, tovaroch dvojitého využitia, technológií a telekomunikácií, energetiky, doprave a ďalších.

OPATRENIA

Vývoz zbraní

- Je zakázané vyvážať zbrane a súvisiaci materiál do Bieloruska. Súvisiaca technická resp. finančná pomoc a služby sú tiež zakázané.

Zmrazovanie aktív a zákaz sprístupňovania financií

- Všetky aktíva sankcionovaných osôb a subjektov by mal byť zmrazené. Je tiež zakázané sprístupňovať im akékoľvek finančné prostriedky alebo aktíva priamo alebo nepriamo.

Embargo na tovar s dvojakým použitím

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať resp. vyvážať tovar a technológie s dvojakým použitím do Bieloruska. Taktiež je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať tovar a technológie, ktoré by mohli prispieť k vojenskému, technologickému rozvoju Bieloruska alebo jeho obrany a bezpečnosti ako je uvedené v prílohe V nariadenia (ES) 765/2006 do Bieloruska. Súvisiace technická alebo finančná pomoc a sprostredkovanie alebo iné služby sú tiež zakázané.

Finančné opatrenia

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať eurobankovky do Bieloruska alebo akejkoľvek osobe alebo subjektu v Bielorusku, vrátane vlády a centrálnej banky Bieloruska, alebo na použitie v Bielorusku.
- Je zakázané predávať v eurách prevoditeľné cenné papiere vydané po 12.04.2022 alebo podiely v podnikoch kolektívneho investovania, a vystavovať tak cenné papiere akémukoľvek bieloruskému štátnemu príslušníkovi alebo osobe s bydliskom v Bielorusku alebo akémukoľvek subjektu so sídlom v Bielorusku.
- Centrálne depozitáre pre cenné papiere v EÚ majú zákaz poskytovať akékoľvek služby podľa definície v prílohe k nariadeniu (EÚ) 909/2014 pre prevoditeľné cenné papiere vydané po 12.04.2022 akémukoľvek bielorus-

kému štátnemu príslušníkovi alebo osobe s bydliskom v Bielorusku alebo akémukoľvek subjektu so sídlom v Bielorusku.

- Je zakázané prijímať akékoľvek vklady od bieloruských štátnych príslušníkov alebo osôb s bydliskom v Bielorusku alebo subjektov so sídlom v Bielorusku, ak celková hodnota vkladov fyzickej alebo právnickej osoby na úverovú inštitúciu presahuje 100 000 EUR.
- Je zakázané poskytovať verejné financovanie alebo finančnú pomoc na obchod s Bieloruskom alebo investície v Bielorusku.
- Od 12.4.2022 je na registrovaných alebo uznaných obchodných burzách EÚ zakázané uvádzať a poskytovať služby týkajúce sa prevoditeľných cenných papierov akejkoľvek osobe alebo subjektu v Bielorusku a s viac ako 50 % verejným vlastníctvom.
- Transakcie súvisiace so správou rezerv a aktív centrálnej banky Bieloruska sú zakázané.
- Od 20.03.2022 je zakázané poskytovať SWIFT entitám uvedeným v prílohe XV k nariadeniu (ES) 765/2006 alebo akýmkoľvek subjektom so sídlom v Bielorusku, ktorých podiel je z viac ako 50% vlastnený subjektom uvedeným v prílohe XV.
- Európska investičná banka (EIB) má zákaz vykonávať akékoľvek platby alebo vyplácať plnenie v súvislosti s akoukoľvek existujúcou dohodou uzavretou medzi Bieloruskom alebo iným verejným bieloruským orgánom.
- Je zakázané poskytovať poistenie alebo záistenie Bielorusku, jeho vláde, jeho verejným orgánom, korporáciám alebo agentúram; alebo akejkoľvek osobe, subjektu alebo orgánu konajúcemu v mene resp. na pokyn takéhoto subjektu.
- Je zakázané Bielorusku poskytovať nové pôžičky alebo úvery so splatnosťou presahujúcou 90 dní; je tiež zakázané nakupovať, predávať, poskytovať investičné služby alebo pomoc pri vydávaní alebo inak obchodovať s prevoditeľnými cennými papiermi a ná-

strojmi peňažného trhu so splatnosťou presahujúcou 90 dní s Bieloruskom, jeho vládou a verejnými orgánmi, firmami alebo agentúrami; alebo veľkými úverovými alebo inými inštitúciami so sídlom v Bielorusku s viac ako 50% verejným vlastníctvom, ako sa uvádza v prílohe IX k nariadeniu (ES) 765/2006. Zákaz platí aj pre subjekty so sídlom mimo EÚ, ale s viac ako 50% podielom predtým spomenutých subjektov alebo pre akékoľvek osoby alebo subjekty, ktoré konajú v mene alebo na pokyn takéhoto subjektu.

- Zakazuje sa predávať, dodávať, prepravovať alebo exportovať bankovky v akejkoľvek oficiálnej mene členského štátu do Bieloruska alebo akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu resp. orgánu v Bielorusku vrátane vlády a Bieloruskej centrálnej banky, alebo na použitie v Bielorusku. Zákaz v tomto odseku sa nevzťahuje na predaj, dodávku, prevod alebo vývoz bankoviek nominovaných v akejkoľvek oficiálnej mene členského štátu za predpokladu, že takýto predaj, dodávanie, prevod alebo vývoz je potrebný na osobné použitie fyzickej osoby cestujúcej do Bieloruska alebo členov jej najbližšej rodiny, ktorí s ňou cestujú; alebo na oficiálne účely diplomatických misií, konzulárnych úradov alebo medzinárodných organizácií v Bielorusku požívajúcich imunitu v súlade medzinárodným právom.

Doprava

- Akýkoľvek cestní dopravcovia so sídlom v Bielorusku majú zákaz prepravovať tovar po ceste v rámci územia Únie vrátane tranzitu. Zákaz uvedený v odseku 1 sa nevzťahuje na cestných dopravcov prepravujúcich poštu ako univerzálnu službu. Zákaz v odseku 1 sa do 16. apríla 2022 neuplatňuje na prepravu tovaru, ktorá sa začala pred 9. aprílom 2022 za predpokladu, že vozidlo cestného preprav-

cu už bolo na území Únie dňa 9. apríla 2022, prípadne musí prejsť cez Úniu, aby sa vrátilo do Bieloruska.¹⁶

Lety, letiská, lietadlá

- Akékoľvek lietadlo prevádzkované bieloruskými leteckými dopravcami má zákaz vzlietnuť, pristáť na území Únie alebo nad ním preletieť.

Obmedzenia vstupu

- Členské štáty uvalia cestovné obmedzenia osobám uvedeným v prílohe rozhodnutia Rady 2012/642/SZBP.

Obmedzenia pre zariadenia používané na vnútornú represiu

- Je zakázané vyvážať do Bieloruska zariadenia, ktoré možno použiť na vnútornú represiu v Bielorusku. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a služby sú tiež zakázané. Výnimky za určitých podmienok existujú pre (a) biatlonové pušky, strelivo a mieridlá a b) malokalibrové športové pušky, malokalibrové športové pištole a strelivo.

Cement

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prenášať cementové výrobky uvedené v prílohe XI nariadenia (ES) 765/2006 z Bieloruska. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

Železo a oceľ

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prevážať výrobky zo železa a ocele uvedené v prílohe XII nariadenia (ES) 765/2006 z Bieloruska. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

¹⁶ EUR Lex. (n.d.). Document 32022r0577. EUR. Retrieved April 9, 2022, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.II.01.0067.01.ENG&toc=OJ%3A%3A2022%3AII%3ATOC

Stroje a elektrické zariadenia

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať alebo vyvážať strojové zariadenia uvedené v prílohe XIV nariadenia (ES) 765/2006, akejkoľvek osobe alebo subjektu v Bielorusku alebo na použitie v Bielorusku. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

Minerálne produkty

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prepravovať minerálne produkty uvedené v prílohe VII nariadenia (ES) 765/2006 z Bieloruska. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

Chlorid draselný – potaš

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prepravovať produkty chloridu draselného („potaš“) uvedené v prílohe VIII nariadenia (ES) 765/2006, z Bieloruska.

Guma

- Je zakázané dovážať, kupovať alebo prepravovať výrobky z kaučuku uvedené v prílohe XIII nariadenia (ES) 765/2006 z Bieloruska. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.

Telekomunikačné zariadenia

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať resp. vyvážať zariadenia, technológie alebo softvér uvedené v prílohe IV k nariadeniu (ES) 765/2006 určené predovšetkým na monitorovanie a odpočúvanie internetovej, telefonickej a mobilnej komunikácie bieloruským režimom. Je tiež zakázané poskytovať telekomunikačné

resp. interné monitorovacie alebo odpočúvacie služby a súvisiacu finančnú a technickú pomoc.

Tabak

- Je zakázané predávať, dodávať, prepravovať resp. vyvážať tovar použitý na výrobu a spracovanie tabakových výrobkov, ako je uvedené v prílohe VI nariadenia (ES) 765/2006 do Bieloruska.

Drevo

- Je zakázané dovážať, kupovať resp. prepravovať výrobky z dreva, ktoré sú uvedené v prílohe X nariadenia (ES) 765/2006 z Bieloruska. Súvisiaca technická alebo finančná pomoc a sprostredkovateľské služby sú tiež zakázané.¹⁷

SEKUNDÁRNE SANKCIE PROTI RUSKU A BIELORUSKU

Sekundárne sankcie sú relatívne novým druhom sankcií, ktorý sa za posledných päť rokov používal hlavne proti Iránu. Tieto druhy sankcií dopĺňajú iné sankčné programy zacielením na zahraničné osoby a entity (predovšetkým zahraničné finančné inštitúcie a zahraničné subjekty, ktoré obchádzajú sankcie), ktoré obchodujú s jednotlivcami, krajinami, režimami a organizáciami v Iráne.

Ak je objem transakcií medzi zahraničnou finančnou inštitúciou a Iránom dostatočne významný, tá ktorá zahraničná finančná inštitúcia riskuje označenie zákonným orgánom a následnú autorizáciu použitia sekundárnych sankcií. Sekundárne sankcie môžu zakázať osobám a entitám v USA obchodovať s týmito zahranič-

¹⁷ EU sanctions map. EU Sanctions Map. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://sanctionsmap.eu/#/main/details/2/?search=%7B%22value%22:%22%22,%22searchType%22:%7B%7D%7D>

nými finančnými inštitúciami alebo požadovať, aby americké banky limitovali alebo úplne obmedzili korešpondenčné účty tejto zahraničnej finančnej inštitúcie v Spojených štátoch.

V čase, kedy bol tento dokument napísaný, boli sekundárne sankcie uplatňované len na Irán. To sa však môže zmeniť.¹⁸

Primárne sankcie, ako je zmrazenie aktív a obchodné embargá, zakazujú občanom a podnikom sankcionujúcej krajiny zapájať sa do určitých činností s ich náprotivkami zo sankcionovanej krajiny. Napríklad po ruskej anexii Krymu, zakázala vláda USA svojim občanom a entitám, okrem iného, nové investície na Kryme. Sekundárne sankcie vytvárajú tlak na tretie strany, aby zastavili svoju spoluprácu so sankcionovanou krajinou pod hrozbou odrezania ich prístupu do krajiny, ktorá sankcie uvalila. Tento prípad dobre ilustrujú aj nedávne americké sankcie proti Iránu.

S cieľom zastaviť iránsky jadrový program, dali USA cez sekundárne sankcie finančným inštitúciám po celom svete 2 možnosti - buď zastaviť transakcie s iránskymi bankami alebo stratiť prístup k americkému finančnému systému. V kombinácii s dodatočnými sekundárnymi sankciami cieľnými na iránsky energetický sektor a medzinárodnou podporou sa podarilo primäť Irán k rokovaniu.¹⁹

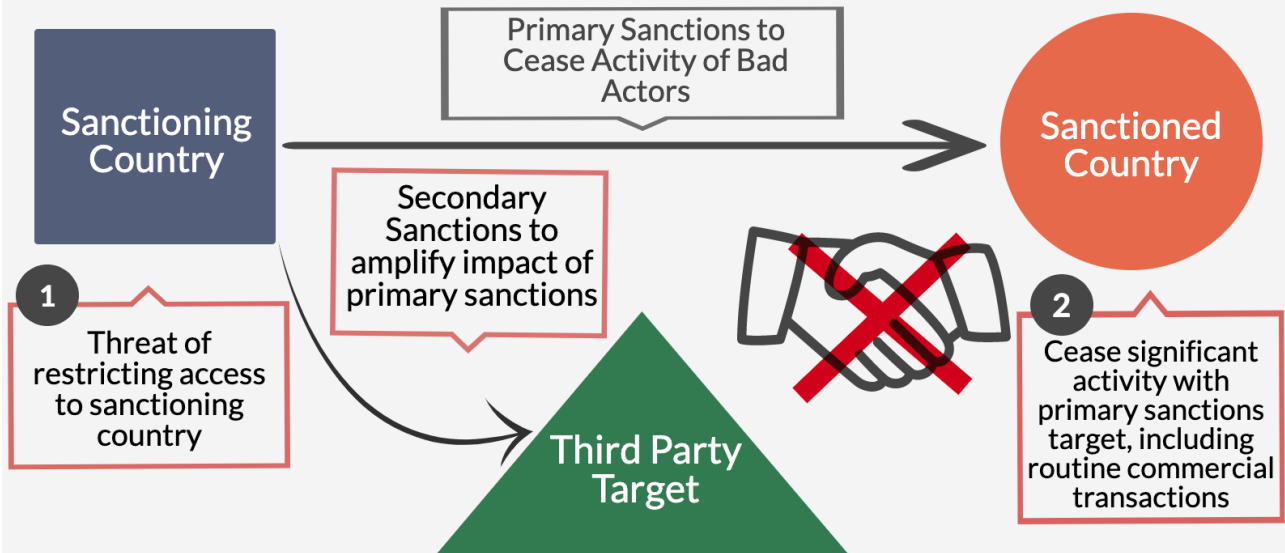
Sekundárne a primárne sankcie fungujú na rovnakom princípe – sú zacielené skôr na domáce entity ako na tretie strany. V prípade sekundárnych finančných sankcií namierených proti Iránu, zakázala vláda USA americkým finančným inštitúciám transakcie s bankami vybranej tretej strany. Zjednodušene povedané, sekundárne sankcie USA sa zameriavajú na osoby/podniky v USA/EÚ a nie priamo na tretie strany.²⁰

18 OFAC economic sanctions programs: Secondary sanctions. OFAC Lawyer. (2019, September 9). Retrieved April 1, 2022, from <https://ofaclawyer.net/economic-sanctions-programs/>

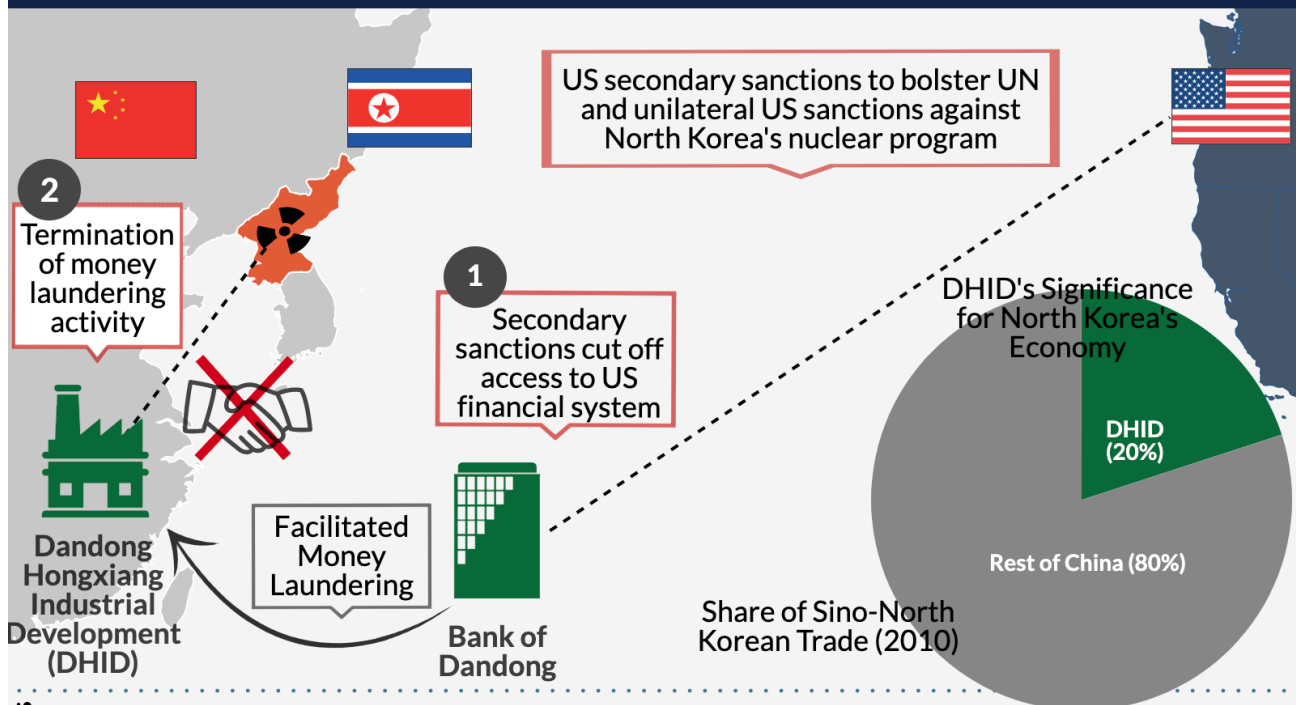
19 Moehr, O. (2020). Secondary sanctions: A first glance. Atlantic Council. Retrieved March 29, 2022, from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/econographics/ole-moehr-3/>

20 Moehr, O. (2020). Secondary sanctions: A first glance. Atlantic Council. Retrieved March 29, 2022, from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/econographics/ole-moehr-3/>

How Secondary Sanctions Work

Case Study: US Secondary Sanctions Against "the Dandong Connection"

SOURCES
-US Department of Justice
-US Department of The Treasury
-Lexology.com
-CNN Money
-C4ADS

Designed by Zach Coles and
Alexatrini Tsiknia
Edited by Ole Moehr

Subscribe

#SanctionsInitiative

Follow us on Twitter:
@AC_GBE

Source: <https://create.piktochart.com/output/27777552-secondary-sanctions>

KRAJINY EURÁZIE POCIŤUJÚ DOPADY PROTIRUSKÝCH SANKCIÍ (KOMENTÁR CIPE)

Vzájomná prepojenosť ruskej a stredoázijských ekonomík a prelievanie ekonomických šokov z Ruska na stredoázijské ekonomiky nie je novým fenoménom. Počas ruskej hospodárskej recesie v rokoch 2014–2015, ktorá nasledovala po ruskej anexii Krymu a vojne v oblasti Donbas na Ukrajine, sa v strednej Ázii pretavili sekundárne nepriaznivé účinky západných sankcií proti Rusku v podobe finančných ťažkostí. V porovnaní s vplyvom minulých sankcií budú mať tie súčasne oveľa dlhodobejší a rozsiahlejší dopad na strednú Áziu.

V súčasnosti došlo k poklesu obchodu stredoázijských ekonomík s Ruskom a k prudkému poklesu remitencií odosielaných do Strednej Ázie. Značná časť obchodu v Kazachstane a Uzbekistane, najväčších stredoázijských ekonomikách, je prepojená práve na Rusko – konkrétne [21% obchodu Kazachstanu](#) a [17% obchodu Uzbekistanu](#). [Vplyvom finančných a logistických ťažkostí prudko vzrástli náklady na prepravu a doručovanie](#). Rusko navyše zakázalo vývoz obilnia do strednej Ázie, čo podľa odhadov ohrozí potravinovú bezpečnosť v regióne.

Tadžikistan a Kirgizská republika, menšie ekonomiky v strednej Ázii, sú obe závislé od remitencií z Ruska. Remitencie tvoria [27% HDP Tadžikistanu](#) a [31% HDP Kirgizskej republiky](#). Podľa odhadov prinesie rýchla devalvácia ruského rubľa [zníženie hodnoty remitencií o 30 percent](#). Miestne meny zaznamenávajú pokles, čo spôsobuje klesajúce príjmy a vyššie ceny za kľúčové dovozy v celom regióne. K týmto výzvam sa pridala nepriaznivá ekonomická situácia, ktorá je výsledkom narušovania podnikateľskej činnosti v regióne.

Malé podniky v strednej Ázii trpia neistotou spôsobenou rozsiahlym narušením obchodu. Medzi podnikateľskými združeniami v Kirgizsku hlásia partneri CIPE meškania a problémy so sledovaním tovaru, ktorý bol už zaplatený

a očakáva sa jeho dovoz cez Rusko. Logistické spoločnosti majú problémy s doručovaním tovaru a identifikáciou nových dostupných trás, ktoré obídu územie Ruska. Spomedzi všetkých stredoázijských krajín je Kirgizsko najviac závislé od Ruska a to v dvoch oblastiach: Po prvé, je člen Eurázijskej hospodárskej únie (EAEU) – regionálnej hospodárskej únie, ktorá podporuje voľný pohyb tovarov a služieb medzi členmi, ktorými sú Arménsko, Bielorusko, Kazachstan, Kirgizská republika a Rusko, a tým pádom je väčšina kirgizských dodávateľov naviazaných na ruskú výrobu a ruské dodávateľské reťazce. Ako člen EAEU, Kirgizská republika bola a bude aj naďalej pod tlakom, aby si zachovala prepojenosť na EAEU a zmiernila vplyv protiruských sankcií a ich nepriaznivých účinkov na ostatných členov EAEU. Po druhé, na základe preferenčného statusu členského štátu EAEU je Rusko pre Kirgizsko dôležitým zdrojom bezcolného dovozu, zvýhodnených úverov, verejných investícií a remitencií od kirgizských občanov, ktorí žijú a pracujú v Rusku. Tieto dva faktory spôsobujú extrémnu citlivosť Kirgizska na dopady protiruských sankcií, ktoré uvalil Západ.

Malé podniky majú ťažkosti zabezpečiť dovoz základného tovaru ako je obilie, mliečne výrobky, ropa a stavebný materiál z Ruska. Banky nedokážu spracovať finančné transakcie s Ruskom, čím sa obmedzujú možnosti pre obchodné operácie, ako aj možnosti rodín dostať sa k veľmi potrebným remitenciám. Horšie však je, že rozsiahly nedostatok potravín a chýbajúci dovoz pšeničnej múky, cukru a rastlinných olejov sa už prejavil v obchodoch a na trhoch v celej krajine. Napriek katastrofálnym dopadom protiruských sankcií na občanov Kirgizska, bola reakcia vlády nedostatočná. Na podporu stability trhu sa urobilo veľmi málo.

V budúcnosti bude pre strednú Áziu kľúčové zabezpečiť si ekonomickú suverenitu a zaviesť lepšiu správu vecí verejných a protikorupčné opatrenia. Tiež to napomôže ukončiť presun sankcionovaného ruského kapitálu a firiem do strednej Ázie s cieľom vyhnúť sa sankciám. Práve tento presun sankcionovaných podnikov z Ruska

do strednej Ázie by mohol mať škodlivé účinky na ekonomiky strednej Ázie, keďže by mohli byť sankcionované za napomáhanie ruským spoločnostiam.

Aj napriek skutočnosti, že protiruské sankcie vážne narušili stredoázijské ekonomiky a podnikateľskú činnosť v regióne, priniesli aj novú príležitosť prehodnotiť existujúce ekonomické modely a priestor na ekonomické reformy schopné priniesť rozvoj demokratických, inkluzívnych a odolných ekonomík.²¹

RUSKÉ PROTIOPATRENIA

6. augusta 2014 schválil prezident Putin opatrenia na zastavenie dovozu určitých potravín do Ruska. Neskôr to bolo ďalej rozpracované a sformovalo to nižšie uvedený zoznam, pravdepodobne ide o najznámejšie ruské protiopatrenie. Určite je to tak v krajinách, ktoré kedysi vyvážali veľa potravín do Ruska pred týmito protiopatreniami ako napr. Holandsko a Poľsko. EÚ pripravila preklad staršej verzie [zoznamu s potravinami](#), ktoré podliehajú ruskému embargu.

Aktuálne platný zoznam obsahuje tieto produkty:

- Mäso z hovädzieho dobytká, čerstvé, chladené alebo mrazené
- Bravčové mäso, čerstvé, chladené alebo mrazené
- čerstvé mäso a jedlé droby z hydiny, chladené alebo mrazené
- Mäso solené, v slanom náleve, sušené alebo údené
- Živé ryby, s výnimkou:
- losos atlantický (*Salmo Salar*)
- mladý pstruh potočný (*Salmo Trutta*)
- mladý pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*)
- mladá kambala (*Psetta Maxima*)
- Ryby a kôrovce, mäkkýše a iné vodné bezsta-

vovce

- Mlieko a mliečne výrobky
- Zelenina, jedlé korene a hľuzy
- Ovocie a orechy
- Údeniny a podobné výrobky z mäsa, vnútornosti alebo krvi
- Hotové výrobky, vrátane syrov a tvarohu (cottage) s rastlinnými tukmi
- Potraviny (výrobky obsahujúce mlieko na báze rastlinných tukov)

Dňa 12. júna 2018 bola platnosť týchto opatrení predĺžená do konca roka 2019. Hoci ruské potravinové embargo má byť odvetou, Rusko sa ho snaží využiť aj ako príležitosť rozvíjať vlastný poľnohospodársky sektor a zvyšovať sebestačnosť svojej ekonomiky.

Ruské spoločnosti budú môcť splácať dlhy zahraničným veriteľom z „nepriateľských krajín“ iba v rubľoch podľa osobitných pravidiel/smernice č. 430-r z 5. marca 2022

Ruská federácia zaviedla dočasné opatrenie pre ruské organizácie, vládu, regióny a mestá týkajúce sa úverov, pôžičiek a finančných záväzkov voči zahraničným veriteľom z krajín, ktoré prijali „nepriateľské kroky“ proti Rusku. Platby týchto záväzkov budú vykonávané len v rubľoch na špeciálny účet otvorený na základe žiadosti dlžníka s ruskou bankou alebo centrálnym depozitárom v mene zahraničného veriteľa.²²

Opatrenie sa vzťahuje na plnenie záväzkov presahujúcich 10 miliónov rubľov za kalendárny mesiac alebo presahujúce ekvivalent tejto sumy v cudzej mene na základe oficiálneho výmenného kurzu stanoveného centrálnou bankou Ruskej federácie k 1.dňu každého mesiaca.

²¹ Mitigating the adverse side effects of Russian sanctions in Central Asia. Center for International Private Enterprise. (2022, March 24). Retrieved April 1, 2022, from <https://www.cipe.org/blog/2022/03/24/mitigating-the-adverse-side-effects-of-russia-sanctions-in-central-asia/>

²² Edict No. 95-FZ of 5 March 2022 "On the Temporary Procedure for the Fulfilment of Obligations to Certain Foreign Creditors"

Centrálna banka Ruska a ministerstvo financií majú oprávnenie udeľovať výnimky na vydávanie osobitných povolení ruským dlžníkom.

Vláda schválila zoznam zahraničných štátov a území, ktoré prijali nepriateľské opatrenia vo vzťahu k Rusku, či ruským spoločnostiam a občanom. Zoznam obsahuje tieto krajiny: Albánsko, Andorra, Anguilla, Austrália, Britské panenské ostrovy, Kanada, členské štáty Európskej únie, Gibraltár, Island, Japonsko, Kórejská republika, Lichtenštajnsko, Macedónsko, Mikronézia, Monako, Nový Zéland, Severné Macedónsko, Nórsko, San Maríno, Singapur, Švajčiarsko, Taiwan (Čína), Ukrajina, Spojené kráľovstvo (vrátane Jersey) a USA. Nedá sa vylúčiť, že sa zoznam bude dopĺňať.

Vyššie spomínané opatrenie sa vzťahuje aj na platby veriteľom z tretích krajín, ak ich kontrolujú osoby z „nepriateľských krajín,“ a na záväzky veriteľov z „nepriateľských krajín“, ktoré vznikli po 1. marci 2022.

01 **Financovanie dlhu ruskými veriteľmi zahraničným príjmom**

Od 1. marca 2022 majú ruské právnické osoby zákaz poskytovať pôžičky zahraničným subjektom (v akýchkoľvek krajinách) v akejkoľvek cudzej mene. (Edikt č. 79 prezidenta Ruskej federácie z 28. februára 2022).

Podľa osobitných ekonomických opatrení v reakcii na nepriateľské kroky Spojených štátov amerických a zahraničných štátov a medzinárodných organizácií, ktoré sa pripojili k Spojeným štátom americkým“ (edikt č. 79 z 28. februára 2022) bol prijatý zákaz úverov a pôžičiek (bez predošlého povolenia vládnej komisie na monitorovanie zahraničných investícií) v rubľoch osobám z krajín, ktoré sú na zozname nepriateľských štátov. Zákaz platí aj pre osoby, ktoré sú registrované v nepriateľských štátoch a podnikajú alebo majú zisky v týchto štátoch a pre kontrolované osoby bez ohľadu na to, kde sú registrované.

V praxi to pre ruské fyzické osoby a ruské právnické osoby znamená zákaz poskytovania pôžičiek vybranému zoznamu krajín, vrátane pobočiek medzinárodných spoločností s ústredím v nepriateľskom štáte. Zatiaľ nie je jasné, či sa bude edikt vzťahovať na komerčné úvery/odklady.

Edikt prezidenta Ruskej federácie č. 81 „O dodatočnom ustanovení ekonomických opatrení na zabezpečenie finančnej stability Ruskej federácie“ (ďalej len edikt č. 81 z 1. marca 2022).

V súlade s ediktom č. 81 z 1. marca 2022 vláda schválila osobitné pravidlá pre vydávanie oprávnení vládnej komisie pre monitorovanie zahraničných investícií na vykonávanie určitých „zakázaných transakcií“ ako napr. – poskytovanie úverov a pôžičiek v rubľoch, poskytovanie transakcií zakladajúcich vznik vlastníckeho práva k cenným papierom a nehnuteľnostiam, úverové operácie a prevody v tvrdej mene a prevody cudzej meny na zahraničné účty. Konkrétne podmienky, ktoré transakcie musia spĺňať, aby boli autorizované komisiou ešte nie sú stanovené.

Vládny dekrét č. 295 zo 6. marca 2022 o „Schválení pravidiel vládnej komisie pre monitorovanie zahraničných investícií v Ruskej federácii na vydávanie oprávnení na vykonávanie transakcií rezidentov so zahraničnými osobami na účely implementácie dodatočných ekonomických opatrení na zabezpečenie finančnej stability Ruskej federácie a dodatok k nariadeniu vládnej komisie pre monitorovanie zahraničných investícií v Ruskej federácii“ (ďalej len dekrét č. 295 zo 6. marca 2022).

02 Povolenie používať patenty bez súhlasu nositeľov práv z "nepriateľských krajín"

Ruskí používatelia sú oprávnení neplatiť kompenzácie držiteľom patentov z nepriateľských krajín, ak nemajú povolenie na použitie patentu. Podľa dekrétu pre držiteľov patentov z nepriateľských krajín (definovaní nielen podľa toho, kde sú registrovaní, ale aj podľa toho, kde majú svoje miesto podnikania resp. kde získavajú väčšinu svojho zisku) je poplatok 0% skutočných príjmov z výroby a predaja tovaru, výkonu práce a poskytovania služieb použitím vynálezu, úžitkového vzoru alebo priemyselnej vzorky. Vládne nariadenie č. 299 zo 6. marca 2021 „O zmene a doplnení článku 2 Metodiky stanovenia výšky kompenzácie splatnej držiteľovi patentu, keď je prijaté rozhodnutie použiť vynález, úžitkový model alebo priemyselnú vzorku bez jeho súhlasu a postup pri jej platení.“

03 Obmedzenia týkajúce sa transakcií s podielmi v ruských spoločnostiach a nehnuteľný majetok

Na spätný odkup akcií v ruských verejných spoločnostiach boli uvalené obmedzenia. (Edikt č. 79 z 28. februára 2022.)

Bol uložený zákaz uzatvárať transakcie zakladajúce vlastnícke právo k cenným papierom a nehnuteľnému majetku osobám z nepriateľských krajín. Zdá sa, že zákaz platí nielen pre nákup cenných papierov a majetku od týchto osôb, ale aj predaj cenných papierov a majetku takýmto osobám. Vzhľadom na to, že akcie v joint-ventures sú cennými papiermi, zatiaľ čo podiely v sročkách nie sú, je možné, že transakcie zahŕňajúce účasť v spoločnostiach s ručením obmedzeným nie sú zakázané (edikt č. 81 z 1. marca, 2022). Zákaz sa vzťahuje aj na transakcie so zahraničnými nesankcionovanými osobami zahŕňajúce cenné papiere a nehnuteľný majetok, ktorý zakúpili po 22. februári 2022 od sankcionovaných zahraničných osôb.

Rozsah zákazu zahŕňa nákupy cenných papierov na burze – väčšina cenných papierov uvedených na zahraničných burzách nemôže byť predmetom predaja, pokiaľ nezískajú oprávnenie od ruskej centrálnej banky schválené Ministerstvom financií a obsahujúcim podmienky pre transakciu (edikt č. 81 z 1. marca 2022). Depozitári a registrátori, ktorí sú profesionálni účastníkmi trhu s cennými papiermi majú zákaz prevádzať ruské cenné papiere z účtov vedených zahraničnými osobami. To znamená, že je nemožné predávať ruské cenné papiere prostredníctvom centrálneho depozitára alebo registrátora.

Zakázané transakcie môžu byť uzatvorené získaním oprávnenia vydaným vládnu komisiou pre monitorovanie zahraničných investícií – zahŕňa to aj transakcie, ktoré vedú k vzniku vlastníckeho práva k cenným papierom a nehnuteľnostiam (Dekrét č. 295 zo 6. marca 2022).

04 Obmedzenia týkajúce sa platieb dividend a iných platieb za ruské cenné papiere

Platí zákaz „prevodu platieb“ za cenné papiere akýmkoľvek zahraničným právnickým osobám a jednotlivcom. Týka sa to platieb ako napr. dividendy a úroky z dlhopisov. Ešte nie je celkom jasné, či sa vzťahuje na príjem z predaja akcií. Zdá sa, že pravidlo by nemalo platiť pre sročky. (príkaz centrálnej banky č. 018-34-3/1202 z 28. februára 2022).

05 Obmedzenia prevodu finančných prostriedkov do zahraničia

Ruské právnické osoby a občania majú zakázané prevody finančných prostriedkov, ktoré majú v držbe v akejkoľvek cudzej mene na ich účty v ostatných krajinách. Zákaz však zatiaľ neplatí na prostriedky prevedené do iných krajín vo forme kapitálových vkladov (či už uskutočnených v zahraničnej mene bez otvorenia účtu

v zahraničí alebo v rubľoch) (edikt č. 79 z 28. februára 2022).

Ruské právnické osoby musia predať 80% z tržieb z menového rozdielu pri predaji tovaru, alebo pri získaní odplaty za prácu a služby, ktoré prijali od 1. januára 2022 ďalej (edikt č. 79 z 28. februára 2022).

Bude stanovený limit 5 000 USD (na základe výmenného kurzu stanoveného ruskou centrálnou bankou v deň prevodu) za kalendárny mesiac pri prevodoch rezidentov iným osobám s pobytom v Rusku vrátane ich partnerov a príbuzných (Informačný list centrálnej banky Ruskej federácie č. IN-019-12/27 z 5. marca, 2022 „O obmedzení prevodov rezidentom“).

Platí zákaz prevodov z účtov zahraničných fyzických a právnických osôb v ruských bankách zo sankcionovaných krajín na zahraničné účty v akejkoľvek mene. To zahŕňa prevody uskutočnené bez otvárania bankových účtov a elektronické prevody peňazí (príkaz centrálnej banky. č. IN-019-12/21DSP z 1. marca 2022). Prevody peňazí z Ruska uskutočnené zahraničnými jednotlivcami bez otvorenia účtu sa obmedzia na 5 000 USD mesačne (Príkaz centrálnej banky č. IN-019-12/21DSP z 1. marca 2022).

Ruskí občania majú zakázané vyniesť hotovosť v cudzej mene alebo iné peňažné nástroje presahujúce v hodnotu 10 000 USD z krajiny (edikt č. 81 z 1. marca 2022). Po získaní oprávnenia vydaným komisiou pre monitorovanie zahraničných investícií sa môžu vykonávať zakázané operácie vrátane operácií zahŕňajúcich prevod cudzej meny na zahraničné účty (dekrét č. 295 zo dňa 6.3.2022).

Rezidenti nemajú zakázané poskytovať platby nerezidentom v rubľoch alebo v zahraničnej mene za účelom nákupu tovaru v zahraničí resp. platby za služby. Je však nevyhnutné sledovať možné obmedzenia dovozu a vývozu surovín (vysvetlivky na webovej stránke centrálnej banky Ruskej federácie, Edikt č. 100 prezidenta Ruskej federácie z 8. marca 2022).

06 Obchodné embargá

Okrem embargá na drevo a hnojivá zaviedlo Rusko zákazky vývozu viac ako 200 produktov vrátane technologických, telekomunikačných a zdravotníckych zariadení, vozidiel, poľnohospodárskych strojov, elektrozariadení, ako aj železničných vozňov a lokomotív, kontajnerov, turbín, strojov na rezanie kovu a kameňa, video displejov, projektorov, konzol a rozvádzačov.

Vývoz tohto tovaru bol pozastavený do všetkých krajín, s výnimkou členských štátov Eurázijskej hospodárskej únie (EAEU), Abcházska a Južného Osetska. Na vývoz do týchto štátov sa vzťahuje osobitný autorizačný postup schválený v samostatnom uznesení vlády. V rámci neho povolenie na vývoz tovaru do EAEU, Abcházska a Južného Osetska vydáva ministerstvo pôdohospodárstva, ministerstvo dopravy, ministerstvo priemyslu a obchodu, ministerstvo digitálneho rozvoja, komunikácie a masmédií a Ministerstvo prírodných zdrojov a životného prostredia.

Obchodné obmedzenia vrátane vývozu z Ruska do konkrétnych krajín určitých produktov a surovín (napr. technologické, telekomunikačné a zdravotnícke zariadenia, vozidlá, poľnohospodárske stroje a elektrozariadenia) do 31. decembra 2022. Niektoré výrobky sa môžu vyvážať do určitých krajín alebo regiónov s povolením. Dňa 27. apríla 2022 zastavila ruská vláda dodávky plynu do Poľska a Bulharska a neobnoví ich, kým sa obe krajiny nedohodnú na platbe za plyn v rubľoch. Okrem toho, ruská vláda tiež pozastavila vývoz niekoľkých druhov dreva a výrobkov z dreva do štátov, ktoré podnikli nepriateľské kroky proti Rusku, podľa schváleného zoznamu sankcií.

07 Stimuly pre ruský IT sektor

Pre akreditované IT spoločnosti, ktoré majú príjmy z distribúcie (umiestňovania) reklamy resp. poskytovania doplnkových služieb prostredníctvom aplikácie a/alebo online nástrojov a príjmy spojené s predajom, inštaláciou, testovaním a podporou domácich IT riešení sa majú zaviesť daňové úľavy.

Medzi plánované výhody patrí: 0 % sadzba dane zo zisku do roku 2024 vrátane, oslobodenie od dane, menových obmedzení a iných foriem štátnej a komunálnej kontroly až po dobu 3 rokov, pridelenie grantov na podporu sľubných domácich riešení a poskytovanie pôžičiek za zvýhodnených podmienok (až 3% ročne). Od vlády sa očakáva vypracovanie dodatočných podporných opatrení, okrem tých oznámených v prezidentskom edikte – Edikt č. 83 prezidenta Ruskej federácie z 2. marca 2022 „O opatreniach na zabezpečenie zrýchleného vývoja informačných technológií v Ruskej federácii“.

08 Obmedzenia medzinárodnej cestnej dopravy

Dňa 10. októbra 2022 vstúpil do platnosti vládny Dekrét o zákaze medzinárodnej cestnej dopravy z krajín, ktoré v predošlom období zaviedli analogické opatrenie (EÚ, Ukrajina, Spojené kráľovstvo, Nórsko). Dokument zakazuje dopravcom (ako fyzickým, tak aj právnickým osobám) zaregistrovaným v uvedených krajinách uskutočňovať ľubovoľnú cestnú prepravu tovaru na i cez územie Ruskej federácie. Podľa súčasného znenia dekrétu ostane opatrenie v platnosti do 30. júna 2023, ale na úrovni federálnej vlády sa vedú aktívne diskusie o jeho predĺžení až do konca roka 2024.

V praxi sa tak doprava tovarov z vyššie uvedených krajín uskutočňuje prostredníctvom ich prekládky na colných termináloch v prihraničných oblastiach do vozidiel, zaregistrovaných v Rusku alebo v Bielorusku. Pritom sú však vybrané

citlivé produkty s potencionálne obmedzenou trvanlivosťou (napr. mäso, ryby, mlieko a mliečne výrobky, alkoholické a nealkoholické nápoje), farmaceutiká a iné produkty zdravotníckeho charakteru, vybrané chemické produkty, jadrové reaktory, elektrické vozidlá, potrubia a iné infraštruktúrne dôležité tovary z tohto pravidla vyňaté. Napriek tomu však nedávne vyjadrenia ruských vládnych predstaviteľov naznačujú ďalšie skrátenie zoznamu vyňatých tovarov.

09 Obmedzenia exportu ropy, plynu a ďalších energetických surovín a výrobkov z nich

Ako odpoveď na zavedenie cenového stropu na ropu a ropné produkty zo strany EÚ a ďalších krajín G7 podpísal ruský prezident dňa 30. decembra 2022 dekrét o zákaze vývozu energetických surovín podliehajúcich cenovým stropom alebo iným mechanizmom priameho a nepriameho obmedzenia hodnoty. Toto opatrenie je vynútiteľné a právne záväzné na úrovni všetkých dodávateľov až po konečného spotrebiteľa. Zároveň je však kontrola nad uplatnením tohto pravidla v súčasnosti ponechaná na samotných exportérov.

10 Formálny zákaz pre finančné inštitúcie zaregistrované v Ruskej federácii využívať medzinárodný platobný systém SWIFT

Hoci väčšine finančných inštitúcií zaregistrovaných v Ruskej federácii už bol odopretý prístup k medzinárodnej platobnej sieti SWIFT, Centrálna banka Ruskej federácie prijala formálne rozhodnutie o zákaze všetkým finančným inštitúciám v krajine využívať túto sieť k 1. októbru 2022. Týmto rozhodnutím im zároveň uložila povinnosť vykonávať všetky transakcie v rámci ruských platobných platform a využívať výlučne národnú finančnú infraštruktúru pri spracovaní domácich platobných príkazov. Toto rozhodnutie bolo motivované zvýšením spoľahlivosti a zabezpečením plynulosti a celkovej bezpečnosti pri výmene platobných údajov. Rozhodnutie

však zároveň opätovne oddaľuje perspektívu obnovy relatívne plynulých finančných transakcií so subjektami, zaregistrovanými v Ruskej federácii.

11 Očakávané zvýšenie colných sadziieb na vybrané tovary a služby

Dodatok k "Dekrétu o špecifických ekonomických opatreniach v oblasti zahraničnej hospodárskej politiky s cieľom zabezpečenia bezpečnosti Ruskej federácie", podpísaný prezidentom V. Putinom dňa 29.decembra 2022, dáva vláde Ruskej federácie právomoc zostavovať a dopĺňať zoznam importovaných a exportovaných tovarov a služieb, ktoré podliehajú zvýšeným colným sadzbám vo vyššie uvedených cieľoch a taktiež stanovovať samotnú úroveň colných sadziieb. Toto opatrenie tak ďalej zvyšuje celkovú mieru nepredvídateľnosti v zahraničnom obchode s Ruskou federáciou.

12 Ďalšie doplnenia sankčných zoznamov významami predstaviteľmi politického a obchodného života z "nepriateľských krajín"

V súlade s tradičnou reciprocitou sankčného procesu sa očakáva, že Ruská federácia bude pokračovať v dopĺňaní tzv. "stop-zoznamov" zahraničných štátnych občanov, ktorí majú zákaz vstupu na územie Ruskej federácie. Podobné zoznamy zvyčajne zahŕňajú vedúcich predstaviteľov politického života, armády, významných žurnalistov, osobnosti kultúry, verejných aktivistov a taktiež zástupcov obchodných kruhov, ktorí verejne odsúdili ruskú vojenskú aktivitu na Ukrajine. Rozsah sankčného procesu sa tak v súčasnosti stal bezprecedentným a môže mať sekundárne dôsledky pre ekonomickú spoluprácu s Ruskou federáciou.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Council of the EU. (2022, April 8). EU adopts fifth round of sanctions against Russia over its military aggression against Ukraine. Consilium. Retrieved April 9, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanct>
2. Edict No. 95-FZ of 5 March 2022 "On the Temporary Procedure for the Fulfilment of Obligations to Certain Foreign Creditors"
3. EU sanctions map. EU Sanctions Map. (n.d.). Retrieved April 5, 2022, from <https://sanctionsmap.eu/#/main/details/2/?search=%7B%22value%22:%22%22,%22searchType%22:%7B%7D%7D>
4. EU sanctions map. EU Sanctions Map. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://sanctionsmap.eu/#/main/details/2/?search=%7B%22value%22:%22%22,%22searchType%22:%7B%7D%7D>
5. EUR Lex. (n.d.). Document 32022r0577. EUR. Retrieved April 9, 2022, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L_.2022.III.01.0067.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3AIII%3ATOC
6. EUR Lex. (n.d.). Document 32022D0578. EUR. Retrieved April 9, 2022, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L_.2022.III.01.0070.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3AIII%3ATOC
7. Frequently asked questions. U.S. Department of the Treasury. (2022, January 13). Retrieved April 1, 2022, from <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/faqs>
8. Herik, Larissa, (2014) Peripheral Hegemony in the Quest to Ensure Security Council Accountability For its Individualized UN Sanctions Regimes. Journal of Conflict and Security Law, Forthcoming, Grotius Centre Working Paper 2014/026-PSL, Leiden Law School Research Paper, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2448176>
10. Mitigating the adverse side effects of Russian sanctions in Central Asia. Center for International Private Enterprise. (2022, March 24). Retrieved April 1, 2022, from <https://www.cipe.org/blog/2022/03/24/mitigating-the-adverse-side-effects-of-russia-sanctions-in-central-asia/>
11. Ministerstvo Hospodárstva Slovenskej republiky. (2022). Sankcie voči Ruskej federácii a Bielorusku | Obchod | MHSR. Retrieved April 21, 2022, from <https://www.economy.gov.sk/obchod/sankcie-voci-rusku-a-bielorusku>
12. Moehr, O. (2020). Secondary sanctions: A first glance. Atlantic Council. Retrieved March 29, 2022, from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/econographics/ole-moehr-3/>
13. OFAC economic sanctions programs: Secondary sanctions. OFAC Lawyer. (2019, September 9). Retrieved April 1, 2022, from <https://ofaclawyer.net/economic-sanctions-programs/>
14. Mulder, N. (2022, March 31). The toll of Economic War. Foreign Affairs. Retrieved April 1, 2022, from https://www.foreignaffairs.com/articles/russian-federation/2022-03-22/toll-economic-war?utm_medium=social&utm_source=instagram_posts&utm_campaign=ig_soc&utm_content=later-25536590
15. See Ibid., at 433-434; SC Res. 2083(2012), 17 December 2012, 14th preambular paragraph, and Court of Justice, European Commission and others v. Yassin Abdullah Kadi, Joined cases C-584/10 P, C-593/10 P and C-595/10 P, 18 July 2013, ECLI:EU:C:2013:518, at § 130.
16. RBC. (n.d.). Росстат впервые рассчитал долю нефти и газа в российском ВВП. Retrieved April 11, 2022, from <https://www.rbc.ru/economics/13/07/2021/60ec40d39a7947f74aeb2aaeions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/>
17. Reader, G. (2022). Global economic outlook. KPMG. Retrieved April 20, 2022, from <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2022/04/global-economic-outlook.html>
18. Деловые новости и аналитика. The Bell. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://thebell.io/ne-sovsem-benzokolonka-rosstat-otsenil-polnyj-vklad-neftegazovogo-sektora-v-vvp-rossii>
19. Оперативный доклад за I полугодие 2021 года. Главная страница. (n.d.). Retrieved April 1, 2022, from <https://ach.gov.ru/audit/6-mon-2021#programs>
20. European Commission. (2022). Ukraine: EU agrees on eighth package of sanctions against Russia. Retrieved March 15, 2023 from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_5989
21. European Commission. (2022). Ukraine: EU agrees ninth package of sanctions against Russia. Retrieved March 15, 2023 from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7652
22. European Commission. (2022). Belarus: EU adopts new round of restrictive measures over internal repression. Retrieved March 15, 2023 from <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/03/belarus-eu-adopts-new-round-of-restrictive-measures-over-internal-repression/>
23. European Commission. (2023). Ukraine: EU agrees tenth package of sanctions against Russia. Retrieved March 15, 2023 from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1185
24. European Commission. (2023). Belarus: EU prolongs restrictive measures for a year. Retrieved March 15, 2023 from <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/27/belarus-eu-prolongs-restrictive-measures-for-a-year/>
25. König O., Mtuya K., Jakobsson E. (2022). EU adopts seventh package of Russia sanctions. Retrieved March 15, 2023 from <https://sanctionsnews.bakermckenzie.com/eu-adopts-seventh-package-of-russia-sanctions/>

Realizované s finančnou podporou
Nadácie Ministerstva hospodárstva SR
na rok 2023